

SZAKDOLGOZAT

Név: Mihály Benjámín Gábor

Szak: Vidékfejlesztési agrármérnöki (BSc)

Szent István Campus

Gödöllő

2023

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet**

A Gödöllői járásközpont fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata

Belső konzulens: Némediné Dr. Kollár Kitti
egyetemi docens

Intézeti igazgató: Dr. Bujdosó Zoltán
egyetemi tanár

Készítette: Mihály Benjámín Gábor
GFE7P6
Vidékfejlesztési agrármérnök

Gödöllő

2023

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés.....	3
2	Szakirodalmi áttekintés	4
2.1	Regionális fejlesztés, vidék-főváros polarizáció	4
2.1.1	Regionális egyenlőtlenségek.....	6
2.1.2	Főváros – agglomeráció differencia.....	8
2.1.3	Gödöllői járás és járásközpont bemutatása	10
2.1.4	Gödöllő integrált településfejlesztési stratégiája 2015-2020	11
2.2	Smart city és jólét vizsgálata	15
2.2.1	Smart city projektek dióhéjban	19
2.2.2	Smart city projektek Gödöllőn.....	19
2.2.3	Szubjektív jólét ismertetése	21
3	Saját vizsgálat.....	22
3.1	Kutatási célok, kutatási kérdések bemutatása.....	22
3.2	Szubjektív jóléti mikrocenzus.....	23
3.3	Gödöllő fejlesztéseinek történeti áttekintése	28
3.3.1	Fejlesztések egyik fókuszja.....	30
3.4	Az anyag és kutatási módszer.....	31
3.4.1	Kutatási módszerek.....	31
3.4.2	Önkormányzati költségvetés lehetőségei és korlátjai	32
3.4.3	Költségvetés fókuszja és legfontosabb beruházásai.....	34
3.5	Kihívások, problémák feltárása	36
3.6	Eredmények, fejlesztési javaslatok.....	37
3.7	Következtetések és javaslatok	40
4	Összefoglalás.....	44
5	Irodalomjegyzék.....	46
6	Mellékletek.....	48
7	Függelékek	51

1 Bevezetés

Az elmúlt század közepén jött létre a mai Budapest. A világháborúk és válságok után az ország erőltetett gazdaságfejlesztésbe kezdett a főváros vezetésével. A megnövekedett munkaerő-igény következtében az ország minden részéről érkeztek emberek, családok. Viszont a főváros nem tudta fogadni a betelepülni kívánók egy részét, így megindult a közigazgatási határon túl az agglomerálódás. Hétköznapi nyelvezetben is megjelenik, hogy Magyarország napjainkra két részre bontható, a fővárosra és a vidékre. Az agglomeráció az említett két különböző térség közötti helyet tölti be. Dolgozatomban Budapest és a Gödöllői járásközpont közötti területi egyenlőtlenségeket és fejlesztési lehetőségeket kívánom megismerni és bemutatni, a közelmúlt és a jövő lehetőségeinek korlátjai között.

A Gödöllői járás Kelet-Pest megyében található, közvetlen a főváros keleti szomszédságában. Gödöllő egyetemváros, számos népszerű középfokú oktatási és szakképző intézménnyel, általános iskolákkal, alapfokú művészeti iskolával, óvodákkal és bölcsődékkal rendelkezik. A járásközpont népessége harmincezer fő fölött van, melynek nagy része ingázik. Gödöllői lakosként a mindennapokban is tapasztalható a főváros miatt kialakult polarizált fejlődési folyamat. Ennek az egyik példája egy olyan település, mely az agglomerációs térségben lévő potenciált is mutatja. A Budakeszi járásban található Nyugat-Pesti fekvésű Budaörsön, mind a lakónépesség szubjektív jólétét, mind az infrastrukturális helyzetet tekintve látjuk, hogy az agglomeráció előnyös endogén erőforrásokkal rendelkezik. Központi figyelmet kapnak a kutatásomban továbbá a Smart city projektek, amik a modern társadalom, és technológiai fejlődés eszközeinek, hétköznapi, infrastrukturális alkalmazásai.

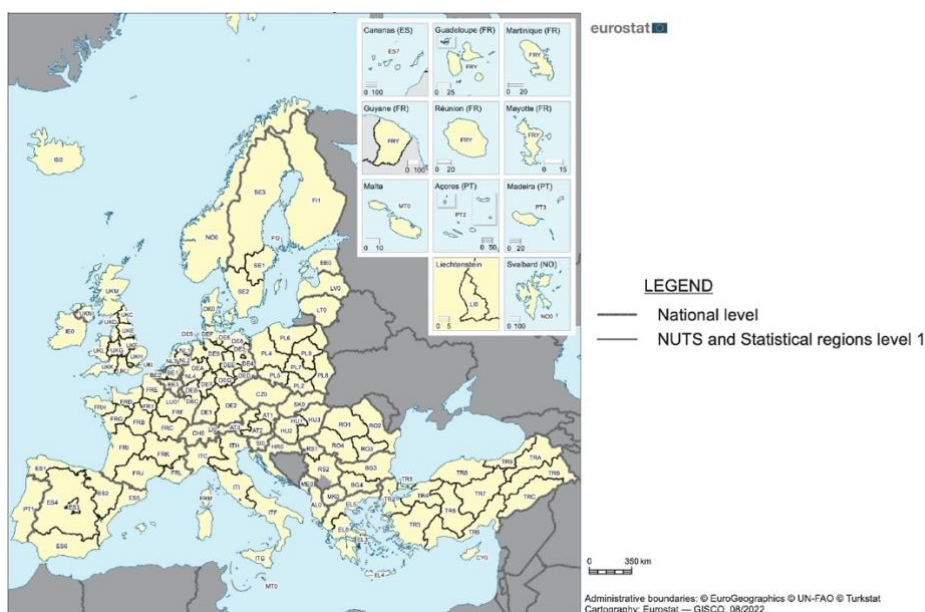
Dolgozatomban célul tűztem ki, hogy megvizsgáljam Gödöllő integrált településfejlesztési stratégiáját, megvalósult projektjeit, fennmaradt fejlesztéseit feltárva, hogy elemezzem a legutóbbi szubjektív jóléti mikrocenzus adatait, bepillantást nyújtsak a Gödöllőn alkalmazott Smart city projektek típusaiba, összevegyem a Budapesti megoldásokkal és hogy megtaláljam azt az értéket, mely alapja a jólétnek. Témaválasztásomat indokolja, hogy gödöllői lakosként, személyesen tapasztalom a települések közti fejlettségi különbségeket, illetve, az adott térség erőforrásainak kihasználási mértékét, mely alapján megfogalmazódott bennem, hogy a lakóhelyem, Gödöllő, kihasználatlan lehetőségek előtt áll. Ezt a felvetésemet, az egyetemen tanult tantárgyak szempontjából és szakirányából megközelítve szeretném elemezni, feltárva a különböző területi egyenlőtlenségeket, és felkutatva a város erőforrásait feltárni a fejlesztési alternatívák széles választékát.

2 Szakirodalmi áttekintés

A szakirodalmi áttekintésben részletesen fogom tárgyalni azokat a témákat, amelyek relevánsak a kutatás szempontjából. Ez magában foglalja az előzményeket, az elméleti keretet, a módszertant, a megközelítést és az eredményeket. A szakirodalmi áttekintés fontos része a dolgozatottnak, mivel az eredményeket megelőző kutatásokat és eredményeket helyezem ezzel szélesebb kontextusba, ez segít abban, hogy a saját kutatásomat a korábbi eredményekkel összehasonlítsam, és arra építsem.

2.1 Regionális fejlesztés, vidék-főváros polarizáció

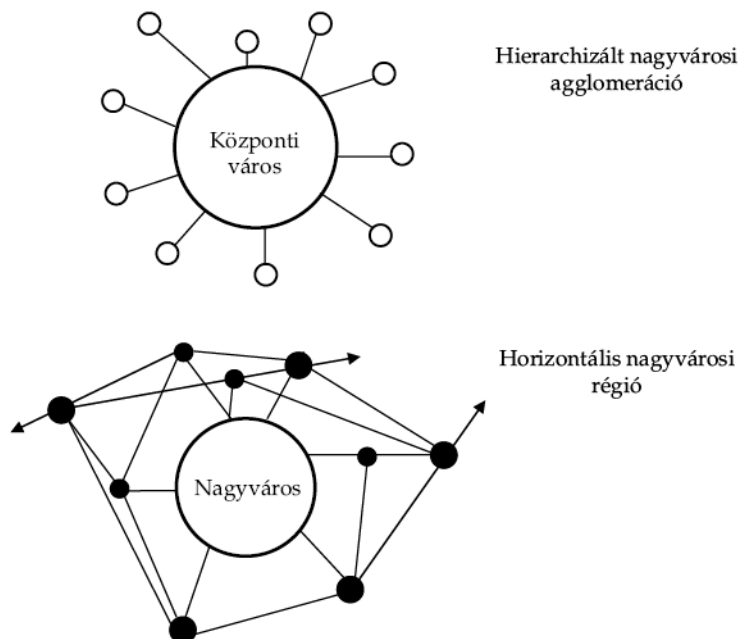
A regionális fejlesztés megértéséhez értenünk kell a vidékfejlesztésben használt régió határait. Hazánkban a régiókra vonatkozóan két fő megközelítést alkalmazunk: A hagyományos régiókra és a tervezési régiókra vonatkozó megközelítést. A hagyományos régiók az ország egyes területeit jelölik, amelyeket a történelmi, gazdasági, földrajzi és kulturális jellemzőik határoznak meg. A tervezési régiók azonban az Európai Unió és a magyar kormány által meghatározott, formális területek, amelyek az uniós források elosztásához és a regionális politikák kidolgozásához szükségesek. A tervezési régiók alapvetően a hagyományos régiókra épülnek, de azoktól eltérően az állami szervek által meghatározott határok mentén vannak meghatározva (Tamás, 2006). Az Európai Unióban a régiók a területi koherencia és az uniós regionális politika alapvető egységei. Az EU-ban a régiók különböző szinteken határozhatók meg, a NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) osztályozás alapján (Eurostat, 2021).

1. ábra Európai Unió NUTS 1 régiók (Eurostat, 2022)

Hazánkban a NUTS 1. szint az ország egészét jelenti, azaz Magyarország egész területe egyetlen NUTS 1. szintű régióként van kezelve. A NUTS 2. szint az ország régióit jelenti, Magyarországon összesen 7 NUTS 2. szintű régió található, amelyek a következők: Közép-Magyarország, Nyugat-Dunántúl, Dél-Dunántúl, Közép-Dunántúl, Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld. Ezt követő szint a NUTS 3. szint, ami az ország járásait (kistérségeit) jelenti. Magyarországon jelenleg 174 NUTS 3. szintű járás található (Eurostat, 2021). A regionális fejlesztési politikák és programok célja a területi különbségek csökkentése, az egyenlőtlenségek mérséklése, a területi struktúrák javítása, valamint a gazdasági és társadalmi fejlődés elősegítése az egyes régiókban. A területi egyenlőtlenségek felméréséhez és az egyes régiók gazdasági és társadalmi jellemzőinek megismeréséhez az NUTS rendszer fontos eszköz. Az NUTS szintek alapján a regionális fejlesztési politikák hatékonysága is értékelhető, mivel az NUTS rendszer lehetővé teszi a régiók közötti összehasonlítást és a hatékonyabb összehangolást. Az Európai Unióban a régióknak alapvető szerepük van, mivel azok az uniós politikák, programok és finanszírozási lehetőségek alapvető egységei melyek alapján a regionális fejlesztés meg tud valósulni. A mindennapi beszédben a tér és az idő fogalmában a "polarizáció" azt jelenti, hogy különbözőségek, helyi sajátosságok, egyenlőtlenségek és változások vannak jelen. A gazdag társadalmi tartalom miatt a térbeliség kettőssége és az egyenlőtlenségek közötti kapcsolat modellszerűen jelenik meg olyan fogalom párokban, mint a centrum-periféria kettősség, a város és vidéke viszonya, a hazánkban ismert főváros-vidék és a világ szintjén elterjedt Észak-Dél dualizmus (József, 2017). A város és vidék között megjelenik az agglomeráció, mely sok tekintetben rendelkezik egyaránt vidéki és városi jellemzőkkel. Az agglomeráció olyan településcsoport, ahol a központ és a környező települések között szoros kapcsolatok jönnek létre a kultúra, gazdaság, szolgáltatás és közigazgatás területein. Magyarországon az agglomerációk jelensége két kategóriába sorolható. Első kategóriába tartozik négy agglomeráció (Budapesti, Győri, Pécsi, Miskolci) a második kategóriába pedig négy agglomerálódó térség (Balatoni, Szombathelyi, Zalaegerszegi, Egri) (KSH, 2014). Az agglomerációk kialakulásában szerepet játszik a nagyobb városokból a környező kisebb településekre történő migráció, melyet szuburbanizációnak nevezünk. Ez azonban az utóbbi években csökkenni látszik, és a szakértők arra utalnak, hogy a szuburbanizáció szelesebb körű folyamata lassan véget ér (Balázs, 2015). Az agglomerációk kialakulásában szerepet játszik továbbá az a tény, hogy fontos ipari, kereskedelmi, kutatásfejlesztési vagy kulturális-oktatási funkciók-intézmények telepednek el különböző városokban. Ennek eredményeként a napi munkába járás térpályái sokirányúakká váltak. A korábban hierarchikus tagoltság jellemző

volt a területre, azonban ma már a különböző méretű és szerepű, ám egyenrangú települések közötti együttműködés és hálózatba szerveződés válik egyre fontosabbá, és váltja fel a hierarchikus tagoltságot. Egy nagyvárosi agglomeráció két részből áll: egy nagyvárosból és a körülötte hozzá funkcionálisan kapcsolódó települések (elővárosok) gyűrűjéből. A nagyvárosi agglomerációk kialakulásához két előfeltétel szükséges volt: a városi gazdaság szerkezetének átalakulása és a közlekedés technikai fejlődése (György, 2016).

2. ábra A nagyvárosi agglomeráció és a nagyvárosi régió szerkezete (György, 2016)

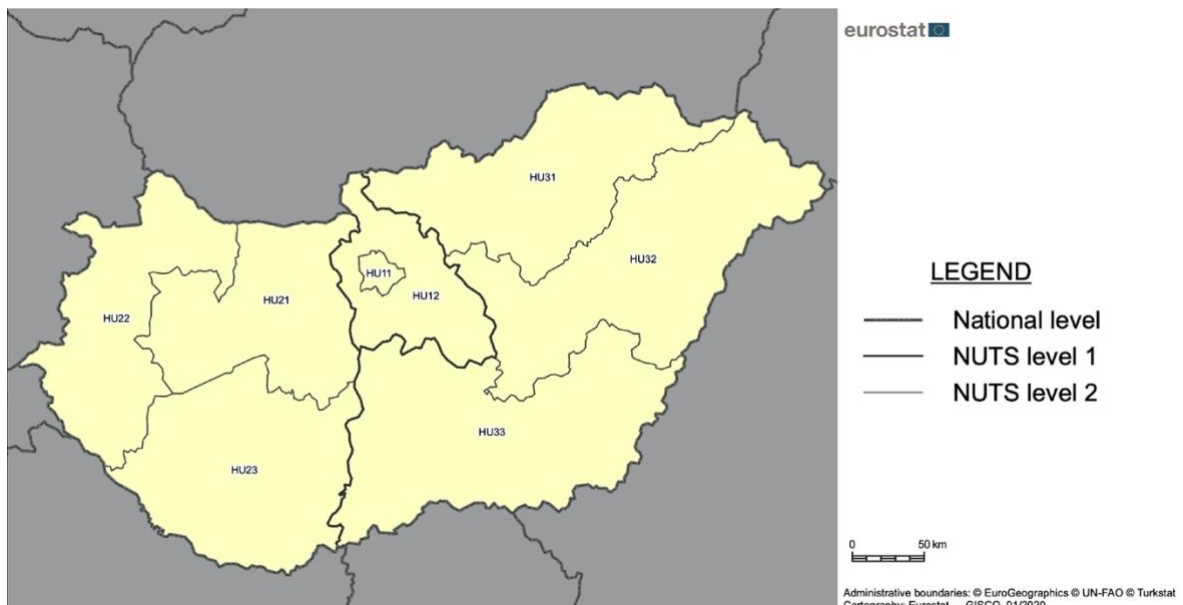
2.1.1 Regionális egyenlőtlenségek

A "regionális egyenlőtlenségek" fogalom elválaszthatatlan a tér fogalmától, ugyanis bizonyos területek között eltérő gazdasági, társadalmi és kulturális különbségek vannak, mindezt a szakirodalom a területi fejlődési és regionális gazdaságtan témakörében értelmezi (Zoltán, 2014). A regionális egyenlőtlenségek a gazdasági fejlődési folyamatokban és a társadalmi jólétben mutatkozó eltérésekre vonatkoznak, amelyeket a területi különbségek okoznak. Ennek következtében a területi differenciáltság és az egyenlőtlenség vizsgálata különösen fontos a regionális kutatásokban. Nemes Nagy József a Terek, helyek, régiók című művében (József, 2017) az egyenlőtlenségek vizsgálatának hét dimenzióját ismerteti. A területi és térbeli differenciáltság vizsgálata az egyenlőtlenségek és a társadalmi különbségek tanulmányozásának középpontjában áll. A hét egyenlőtlenségi dimenzió a következőket tartalmazza:

1. Az elhelyezkedés egyenlőtlenségeinek vizsgálata a térbeli alakzatok jellemzőit keresi, és azt kutatja, hogy a kiválasztott térelem (például településtípus vagy ásványkincs) térbeli eloszlása véletlenszerű, szabályos, koncentrált vagy szórt-e.

2. A mennyiségek (méretek) elemzése a térelemek valamilyen mennyiségi jellemzőjének vizsgálatát jelenti. Itt a nagyság, kiterjedés, tömeg, valamint növekedés és csökkenés az alapvető kérdések.
3. A minőségek elemzése a mennyiségekhez társadalmi értéktartalmakat kapcsol. A fejlettség, jólét, esélyek olyan fogalmak, amelyek itt felbukkanhatnak.
4. A szerkezet dimenziója a térelemek belső tagoltságát hasonlítja össze. Itt a homogenitás, specializáltság, diverzifikáció, tagolódás, az értelmező fogalmak.
5. A szerepkörök, rendelkezés vizsgálata a térelemek funkciójának elemzését jelenti. A funkciók között lehetnek térben koncentrálnó vagy szétszóró, megosztott jellegűek.
6. A kapcsolatok elemzése a térelemek térbeli áramlásain keresztül történő egymásra hatását vizsgálja.
7. A viszonyok elemzése a térelemek közötti függés, alá-fölérendeltség feltárásának dimenziója.

Az egyenlőtlenségi dimenziók között nem mindig van éles határ, és a változásoknak lehet mennyiségi, minőségi és szerkezeti aspektusa is (József, 2017). Ha ismerjük a regionális egyenlőtlenségeket, akkor könnyebb lesz azonosítani azokat a területeket, amelyek fejlesztésre szorulnak, és megtervezni a fejlesztési stratégiákat, amelyek segíthetnek a gazdasági növekedés előmozdításában és a régió egyenletesebb fejlődésében.

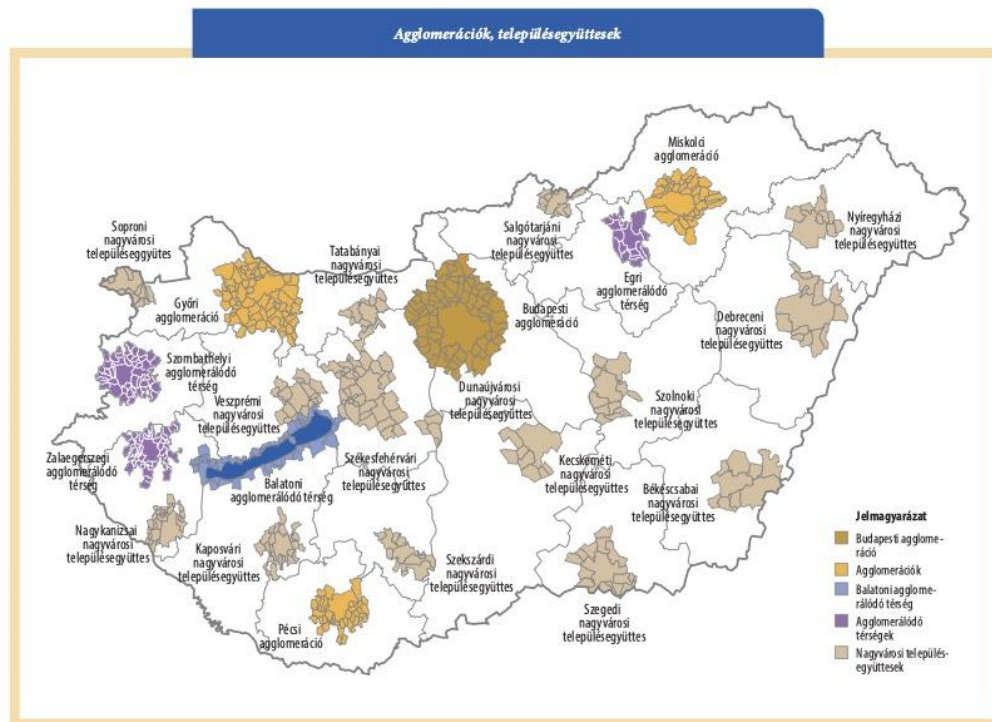

3. ábra Magyarország NUTS2 régiói (Eurostat, 2020)

2.1.2 Főváros – agglomeráció differencia

Budapest, Magyarország fővárosa, központi szereppel bír az országban a gazdaságban, a kultúrában és a társadalomban. Budapest a Kárpát-medence egyik legnagyobb városa, amely jelentős gazdasági, társadalmi, kulturális és jóléti jellemzőkkel rendelkezik. Az elmúlt évszázadok alatt több tényező is hozzájárult a város fejlődéséhez, mint például a kedvező földrajzi fekvés, a Duna folyó, a számos vásárvonal, valamint az építőanyagok és a helyi források bősége. Budapest kivételes helyzetének köszönhetően az ország egyik legfontosabb gazdasági és kulturális központjává vált, és a régió egyik legélhetőbb városává fejlődött (Zoltán, 2016). A város számos gazdasági, ipari és kereskedelmi tevékenységet irányít, és az ország legnagyobb munkáltatója, valamint a turizmus egyik fő célpontja. Gazdasági megfigyelés alapján elmondható, hogy Budapest a magyar gazdaság motorja, és számos nagy vállalat központja található itt, beleértve a bankszektor, az energetikai és a kommunikációs vállalatokat, az autóipart és az élelmiszeripart is. A város számos szakértői csoportot, kutatóintézetet és startup-ot fogad, amelyek a gazdasági növekedést és innovációt támogatják (Zoltán, 2016). Budapest a magyar társadalom központja, és sokszínű, élettel teli város, ahol számos kulturális, szórakoztató és sport tevékenység található. A város fontos oktatási központ, és több nagy egyetem és főiskola is található itt. Az egészségügyi ellátás is magas színvonalú, és számos modern kórház működik a városban. Budapest a magyar jólét központja, az itt található egészségügyi intézmények, oktatási és szociális intézmények széles körű és magas színvonalú szolgáltatásokat kínálnak a lakosságnak. Az országban található legtöbb luxus és high-end szolgáltatás is a fővárosban van jelen. A városban számos kiváló étterem, szálloda, üzlet és szolgáltató cég található. A város központjában a lakosság átlagos jövedelme magasabb, mint az ország más területein (KSH, 2021). A főváros ország jóléti szolgáltatásainak központja is, Budapest azonban nem mentes a regionális egyenlőtlenségektől sem, a városban a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek is megjelennek. Budapest területén különböző nagytájak csatlakoznak egymáshoz, mint az Alföld, Dunántúl, Északi-középhegység és a Felvidék. Ebből adódóan összekapcsolódnak a határvonalak és a bennük lévő vásárvonalak is, például az Alföldet és az Északi-középhegységet elválasztó vonal, a Dunántúli-középhegység déli előterében kialakult vásárvonal, valamint az Alföld és a Dunántúl találkozásánál kialakult találkozási zóna, ami maga a Duna (MTA, 2018). Azonban a Duna nemcsak folyami vásárvonal, hanem kapcsolódási pont Budapest és távolabbi területek között, valamint lehetőséget biztosít a szárazföldi kereskedelmi útvonalak áthozására. A Duna szűk ártere kedvező lehetőséget

biztosított az átkelésre, ami Budapest hídvárosi funkciójának megteremtéséhez vezetett. Egy olyan méretű területen, mint a Kárpát-medence, szükségszerűnek tekinthető egy olyan forgalmi központ kialakulása, ahol a peremek felől induló útvonalak találkoznak. Ezek a forgalmi vonalak azonban nem csak a medence pereménél végződnek, hanem azon túl is folytatódva Budapest kapcsolatát távolabbi vidékekkel is biztosítják, mind a négy égtáj felé. A topográfiai elhelyezkedésnek is fontos szerepe van Budapest fejlődésében. A Duna jobb partján különböző magasságú teraszok találhatók, ahova az árvizek már nem értek el, és védelmi szerepük is volt. A Budai Várhegy a legszebb példa erre. A pesti oldalon is található olyan területek, amelyeket az árvizek csak nagyon ritkán érnek el, de közvetlenül kapcsolódnak a folyóhoz is. Emellett az építőanyagok bősége és változatossága is fontos volt az építkezések szempontjából, mint a téglagyártásra használt kiscelli agyag, a kitűnő építőkövek, a tömegesen előforduló kavics és homok (Zoltán, 2016). Az agglomerációk olyan településszerkezetek, melyek jellemzője, hogy a környező településeken népségnövekedés és lakásépítési hullám söpör végig. Az elmúlt évtizedekben azt tapasztaljuk, hogy a népesség növekedése és a lakásépítések nagy része nem a központi városrészekben, hanem a környező településeken történik. A központból a népesség kiköltözik a környező településekre, de más térségekből is megfigyelhető a betelepülés a központ vonzáskörzetébe. Az aktív népesség munkahelyei többnyire a központi városrészekben találhatóak. Az intenzív agglomerációs folyamatok eredményeképpen a települések összenőhetnek, egybeépült településtestek jöhetnek létre. Az agglomeráció területén intenzív a területfelhasználás, a beépítettség is általában sűrű. A beépítettségi magasság növekedése is megfigyelhető, jellemzővé váltak a két- illetve a háromemeletes épületek megjelenése. Az agglomerációs települések szerkezetének kialakulásában meghatározó szerepet játszanak a központ és a környező települések morfológiai, természeti földrajzi viszonyai, továbbá fontos a vonalas infrastruktúra megléte és állapota (KSH, 2014). Budapest agglomerációs térsége a fővárostól keletre, nyugatra és délre terül el, és 1381 települést foglal magába. A térség területe 7309 km², és 2019-ben a lakossága meghaladta az 1,9 millió főt (KSH, 2022). A térségben a legnépesebb városok Gödöllő, Vecsés és Dunakeszi, de fontos központok még Érd, Szentendre, Budaörs, Gyál és Százhalombatta is. Az agglomeráció számos jellemzője közé tartozik az intenzív területfelhasználás, a központ és a környező települések földrajzi és morfológiai viszonyai, valamint a vonalas infrastruktúra megléte és állapota.

4. ábra Magyarország agglomerációs térségei (KSH, 2014)

Az agglomerációs térség lakosságnövekedése és a lakásépítési hullám főként a környező településeket érinti, és az aktív munkahelyek többsége a fővárosban található. Az agglomerációs folyamatok eredményeként a települések összenőhetnek, egybeépült településtestek jöhetnek létre, és a beépítettség sűrűsége is jelentősen növekszik.

2.1.3 Gödöllői járás és járásközpont bemutatása

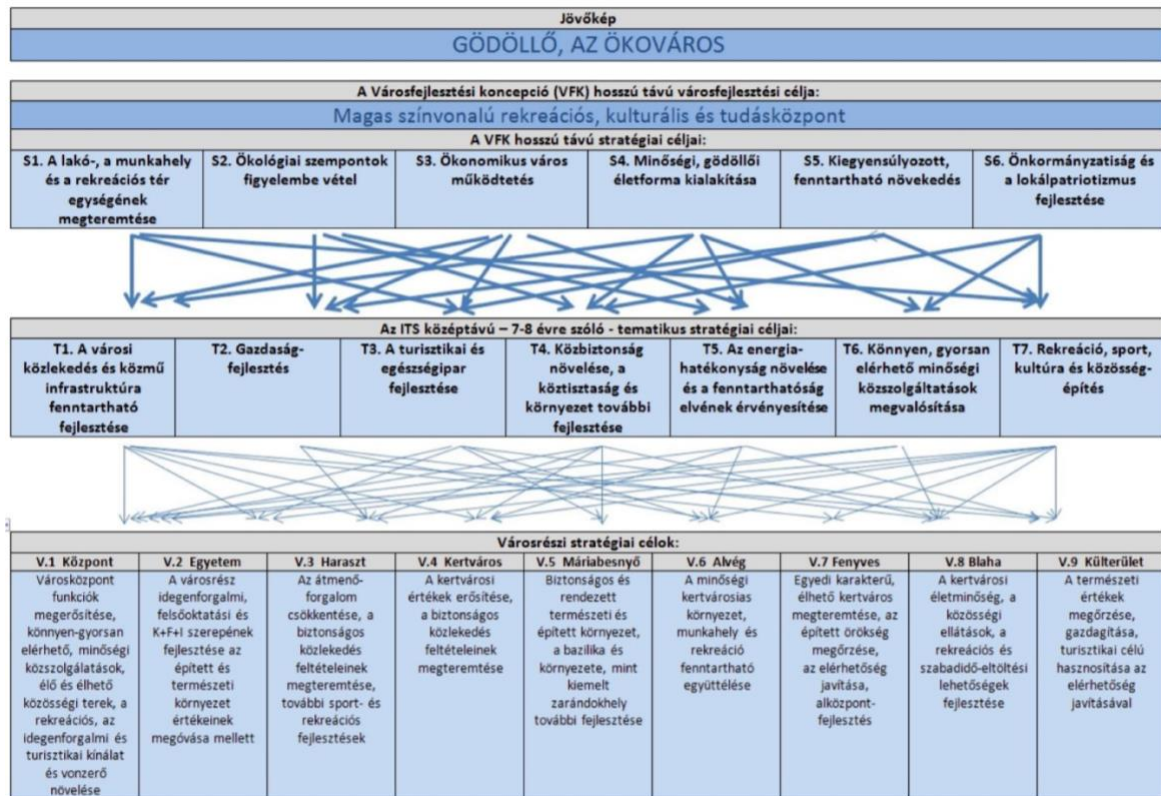
Gödöllő Magyarország északkeleti részén, Pest megyében található, Budapesttől mintegy 30 kilométerre. A város 1783 óta folyamatosan lakott, és a 19. században virágzó mezőváros volt. Napjainkban a város népsűrűsége a főváros hatására megnőtt, de azonban még mindig megőrizte vidéki jellegét. A Gödöllői járás a Pest megyei járások egyike, melynek központja Gödöllő. A járás 39 települést foglal magában, a legnagyobbak közé tartoznak a környező települések, mint például Szada, Veresegyház vagy Pécel. A járásban élők száma 2019 évben 152.229 fő volt, a terület 450 km² (TeIR, 2019). Gödöllő egy történelmi város, amely a Habsburg Monarchia korában virágzott fel, miután az udvar császári és királyi rezidenciájává választotta. Ennek köszönhetően a város gazdag történelmi múlttal rendelkezik és számos kulturális értékkel bír. A városban található a Gödöllői Királyi Kastély, melyet a Monarchia utolsó uralkodópárja, Ferenc József és Erzsébet királyné is

gyakran látogatott. A kastély ma múzeumként működik, melynek kiállításai az épület történetét és a Monarchia korát mutatják be (G. Szabó, 2017). Gödöllő azonban nem csak történelmi és kulturális látnivalói miatt vonzza a turistákat, hanem a természeti környezete miatt is. A várost körülölelő erdők és mezők lehetőséget adnak a kirándulásra és a sportolásra is. A város számos sportolási lehetőséggel rendelkezik, például uszodával, tenispályákkal, sportcsarnokkal és kerékpárúttal. A járás gazdasági élete jórészt a főváros hatására alakult ki, azonban az itt található kis- és középvállalkozások is szerepet játszanak a helyi gazdaságban. A járás területén többek között található élelmiszeripari, textil- és bútorgyártó üzemek, valamint építőipari cégek. Az elmúlt évtizedekben Gödöllő jelentős fejlődésen ment keresztül. A városban jelentős mennyiségű lakóingatlan épült az utóbbi években, ez pedig magával hozta a szolgáltatások, infrastruktúra és közlekedési hálózat fejlesztését is. A városban megtalálhatóak a legtöbb alapvető szolgáltatások, mint például iskolák, óvodák, orvosi rendelők, bevásárlóközpontok, de egyre több kulturális és sportolási lehetőség is elérhetővé válik. A fejlődés azonban nem csak a város infrastruktúráját érintette, hanem a gazdasági életet is. A város egyre több vállalkozást vonz, amelyeknek köszönhetően a foglalkoztatottsági szint növekedett.

2.1.4 Gödöllő integrált településfejlesztési stratégiája 2015-2020

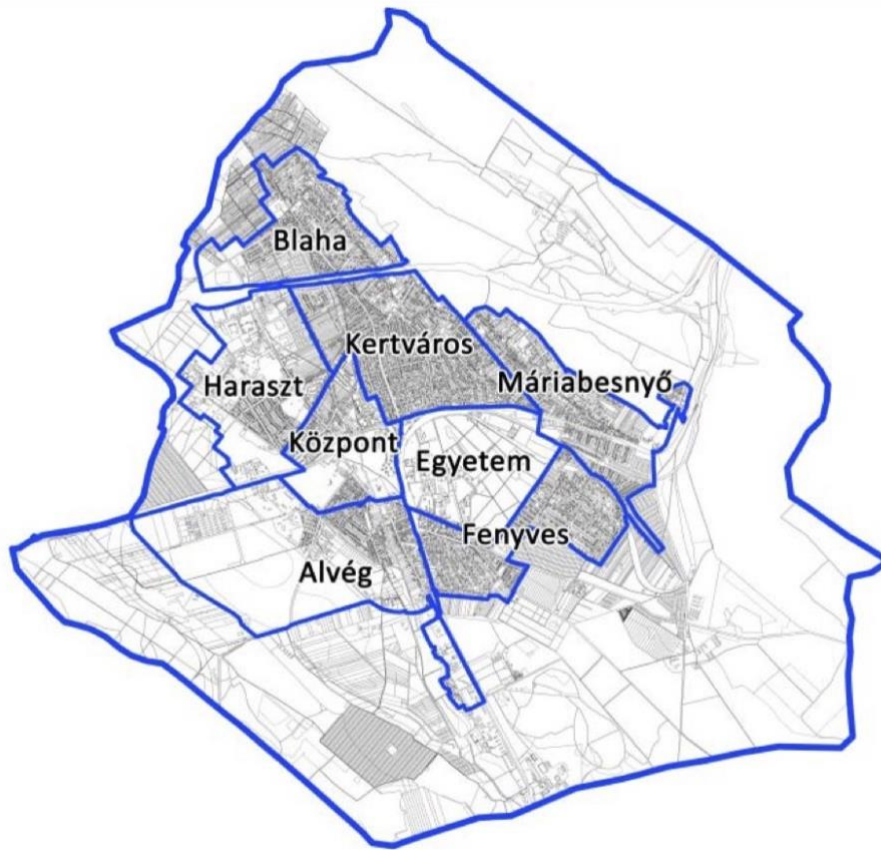
Magyarországon a megyei székhely városok és a kis- és középvárosok városfejlesztési elképzeléseik megvalósításához integrált településfejlesztési stratégiát (ITS) kell készíteniük. Az ITS egy 5-7 évre szóló, középtávú dokumentum, amely célja, hogy megalapozott stratégiai alátámasztást nyújtson Gödöllő 2015-2020 között tervezett fejlesztési elképzelései számára. A stratégia más szereplők által megvalósítani tervezett, fontosabb és jelenleg ismert fejlesztéseket is felöleli és rendszerezi. Az ITS a területi alapú és szemléletű tervezést figyelembe véve városrészeket jelöl ki és elemez, amelyekre vonatkozóan olyan városrészi célok kerülnek meghatározásra, amelyek a kívánt irányba mozdítják az adott városrész fejlődését. Az ITS az 2014-2020 közötti tervezési időszakban terület- és településfejlesztésre fordítandó Európai Unió források felhasználhatóságának is az alapidokumentuma lesz. Az Integrált Településfejlesztési Stratégiának két alapvető eleme van. Az első elem a megalapozó vizsgálat és helyzetelemzés, amely a stratégia megalapozásához szükséges információkat tartalmazza. Ez magába foglalja a helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészeket is. A második elem az Integrált Településfejlesztési Stratégia maga, amely a középtávú célokat és tervezett beavatkozásokat,

feladatokat és az ezek elemzését foglalja magában. Ez az alapidokumentum az ITS-hez kapcsolódó uniós források felhasználhatóságának is az alapjául szolgál. Az ITS azonosítja azokat az akcióterületeket, amelyekre a város középtávon fókuszálni kíván, és meghatározza a kulcsprojekteket, a hálózatos projektjeit és a fontosabb fejlesztéseit is. A városfejlesztés összetett folyamata során a szereplők érdekeit figyelembe kell venni, ugyanakkor a hatékonyság érdekében a forrásokat koncentrálni kell. Az ITS a partnerségi alapú tervezésre és megvalósításra épül, amelynek során a különböző szintű szervezetek és az érintettek együttműködnek a stratégiai dokumentumok elkészítésében és a programok végrehajtásában. Az ITS-t legalább négyévente áttekintik, ellenőrzik, és az önkormányzat dönt arról, hogy változtatni, módosítani vagy újat készíteni kell-e. A stratégia végrehajtásáról szóló beszámolóról évente kell döntést hozni a helyi önkormányzat képviselő-testületében. A Gödöllői ITS 2015-2020 közötti időszakra vonatkozik, és a Városfejlesztési Koncepcióban (VFK) foglalt hosszú távú jövőképet nem ismétli meg (Berényi, et al., 2015). Az ITS középtávú céljait a hatályos VFK jövőképe és átfogó céljai határozzák meg, illetve az Európa 2020 stratégiából is inspirálódnak. A VFK összefoglalóan magas színvonalú rekreációs, kulturális és tudásközpontot határoz meg Gödöllő városfejlesztési céljaként, és hat stratégiai célt fogalmaz meg. A koncepcionális alapelvek között szerepel a környezeti és városi értékek megóvása és gazdagítása, az innováció- és versenyképesség-erősítő gazdaságfejlesztés, az ingatlanvagyon tudatos kialakítása, a szellemi potenciál fejlesztése, a közélet, üzlet, szolgáltatások és az oktatási központok kiépítése, a környezettudatos városi hulladék- és energia-gazdálkodás, valamint a népességmegtartás. A ITS célja az ökováros gondolat megvalósítása, a minél kevesebb hulladék előállítás és a helyi értékekkel való gazdálkodás optimális szintjének elérése. A városfejlesztési célkitűzések között ma hangsúlyosabbak azok az elemek, amelyek a lakosság életminőségének javítását szolgálják. Ez magába foglalja az olyan fontos fejlesztéseket, mint a közlekedési és infrastrukturális projektek, a rekreációs, turisztikai és idegenforgalmi szolgáltatások fejlesztése, az energiahatékonyság és fenntarthatóság, valamint a könnyen elérhető, magas színvonalú közszolgáltatások biztosítása.

5. ábra Gödöllő fejlesztési célok, távok (Berényi, et al., 2015)

A városrészek fejlesztési céljai a korábbiakhoz képest néhány esetben módosultak vagy eltolódtak más irányokba. Például a városközpont céljai megvalósultak, így a fókusz most a központi funkciók minőségének, elérhetőségének és az idegenforgalmi kínálat fejlesztésének javítására helyeződik. Az Egyetem esetében a K+F+I szerep mellett a bekapcsolódás a város közösségi életébe is fontos célként jelenik meg. A Harasztban az átmenő forgalom csökkentése és a biztonságos közlekedés területén történő fejlesztések a célok, míg a Kertvárosban a kertvárosi életminőség további fejlesztése és a biztonságos közlekedés a fókusz. A Máriabesnyő esetében nincs nagy változás, míg az Alvégben a minőségi kertváros és a munkahelyi területek és rekreáció fejlesztése a cél. A Fenyvesben a korábbi célokat nézve az alközpont már megvalósult, így a minőségi kertváros és az elérhetőség javítása a cél. A Blahán a közösségi ellátások javítása lehet az új elem. A kültérület esetében a többirányú turisztikai fejlesztések és az elérhetőség javítása a cél.

6. ábra Gödöllő fejlesztési térségei (Berényi, et al., 2015)

A térségi, a korábbi kistérségi és a Gödöllői járáshoz tartozó települések együttműködési területei és céljai a megalapozó vizsgálatok során feltárták, és ezek összhangban vannak az ITS és a hatályos kistérségi fejlesztési koncepciókkal, és beépültek a város fejlesztési céljaiba.

2.2 Smart city és jólét vizsgálata

A Smart city (okos város) fogalma az elmúlt évtizedben vált egyre fontosabbá, ahogy az urbanizáció növekedett és a technológiai fejlesztések lehetővé tették a városok innovatívabb és hatékonyabb irányítását. Az okos városok olyan városok, amelyekben az információs és kommunikációs technológiák (IKT) és a közlekedési infrastruktúra integrált módon működnek, hogy javítsák a városi élet minőségét, hatékonyabbá tegyék a közszolgáltatásokat, és csökkentsék a városi élet környezeti hatásait (Andrea, et al., 2011). Az okos városokban alkalmazott technológiák közé tartozik az IoT (Internet of Things - dolgok internete), az M2M (machine-to-machine - gép-gép közötti kommunikáció), az AI (Artificial Intelligence - mesterséges intelligencia) és az AR (Augmented Reality - kiterjesztett valóság). Az IoT-nak nevezett technológia, amely lehetővé teszi, hogy az eszközök kommunikáljanak egymással, és a felhasználók távolról vezéreljék azokat. Az M2M technológia lehetővé teszi, hogy a gépek közvetlenül kommunikáljanak egymással, és így a városi infrastruktúra és szolgáltatások automatikusan működjenek. Az AI technológia lehetővé teszi, hogy az adatokat elemző szoftverek önműködően dolgozzanak, és az AR technológia lehetővé teszi, hogy az emberek interaktívan kapcsolódjanak a városi környezethez. Az okos városok előnyei közé tartozik a jobb közlekedés, a hatékonyabb energiafelhasználás, a környezetvédelem, a közszolgáltatások javítása, a gazdasági növekedés és az életminőség javulása (Rab, 2018). Azonban a technológiák használata növekvő aggodalmakat vet fel a biztonság, az adatvédelem és a magánélet terén. Az okos városok példái között szerepel a Songdo városa Dél-Koreában, amely a világ első okos városa volt, és ahol a városi infrastruktúra építésekor az okos technológiákat integrálták a tervezési folyamatba. Egy másik példa az Egyesült Arab Emírátságok Dubai városa, ahol a városvezetés az okos technológiák széles körű alkalmazásával törekszik a hatékonyabb közszolgáltatások biztosítására. Az okos városok célja, hogy a városi infrastruktúrát és szolgáltatásokat hatékonyabban és fenntarthatóbban működtessék az információs és kommunikációs technológiák segítségével. A technológiai fejlesztések lehetővé teszik az adatok gyűjtését, elemzését és felhasználását a városi élet minden területén, a közlekedéstől kezdve az energiafelhasználáson át az egészségügyig és a környezetvédelemig. Az okos városok számos előnyt kínálnak, például csökkentik a közlekedési dugókat, javítják a közlekedési biztonságot, növelik az energiahatékonyságot, csökkentik a környezetszennyezést, javítják a lakosság egészségügyi ellátását, és javítják az életminőséget a városlakók számára.

Az okos városok kialakításának egyik kulcseleme a Big Data (nagyadat) gyűjtése és elemzése. A városokban keletkező adatok folyamatosan gyűjtve és elemezve vannak, hogy javítsák a városi infrastruktúrát és szolgáltatásokat. Az adatok alapján döntenek a közlekedési hálózat optimalizálásáról, a lakosság egészségügyi ellátásának javításáról, az energiahatékonyság növeléséről és még számos más területen. Az okos városokat gyakran a városi fenntarthatóság növelésének egyik eszközeként említik. A technológiai innovációk és az adatelemzés segítségével az okos városok képesek a városi infrastruktúra hatékonyabb kihasználására és javítására, a közlekedési dugók csökkentésére, a hulladékgyűjtés optimalizálására, az energiafelhasználás csökkentésére és a szolgáltatások jobb elérhetőségére. Az okos városok fejlődésének alapja a központi vezérlőrendszer, amely lehetővé teszi a városi adatok gyűjtését, elemzését és optimalizálását. Ennek eredményeként az okos városokban a városi szolgáltatások központi irányítással működnek, amely lehetővé teszi a szolgáltatások hatékonyabb és átláthatóbb működését (Komninos, 2007). 2015-ben kormányhatározat állapította meg az okos város témakörhöz tartozó fejlesztések állami szabályozói és felügyeleti feladatköreit. A Lechner Tudásközpont kapott megbízást az intelligens városi szolgáltatások bevezetését támogató szervezeti platform létrehozására. A hazai települések okos stratégiáinak támogatása érdekében egy értékelő rendszer került kifejlesztésre, amely hat alrendszerre osztva határozza meg a tématerületeket és a komplex mutatókat. A rendszer segít az auditálásban, a stratégiák értékelésében és a fejlődés nyomon követésében. Az indikátorok segítségével a települések kiinduló állapotát és az országos helyzetüket is meg lehet határozni. A rendszer a települések eltérő jogállása alapján is képes értékelni a helyzetüket (Rab, 2018).

1. Mutató: Okos mobilitás (Smart Mobility)

Az okos városi mobilitás programok azon túl, hogy környezeti terheléseket csökkentenek, a nem motorizált és közösségi közlekedési formák támogatását célozzák meg. Az úttervezési elveket nem csak a gyalogosok és kerékpárosok számára alkalmazzák, hanem kiterjesztik más közlekedési formákra is (pl. kerékpárszállítási lehetőségek, átjárhatóság). A multimodális elérést, a közlekedési ágak közötti rendszer szintű és téri kapcsolatokat, valamint az IKT integrációval való szolgáltatások minden pontjának megvalósítását tekintik a fő céloknak. Az IKT rendszer integrációja lehetővé teszi a használati adatok gyűjtését és az eszközök, útvonalak és szolgáltatások kapcsolódását. Ez lehetővé teszi a városi rendszerek és szolgáltatások kerületi specializációját, forgalom szerinti dinamikus kontrollját, valamint a helyi szolgáltatásokkal való összekapcsolódást. A közterek fejlesztései, bizonyos útvonalak karakteres részletképzése, világítása támogatják az új

területi kapcsolatokat és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatásokat (intézmények, rekreáció, szociális szolgáltatások). Az IKT integráció országos vagy nemzetközi kompatibilitást is lehetővé tesz, ahol egy rendszeren belül számos település közlekedési infrastruktúráját lehet elérni (Rab, 2018).

2. Mutató: Okos, élhető környezet (Smart Environment)

A környezeti fenntarthatóság hosszú ideig nem játszott fontos szerepet a városi környezet fejlődésében, azonban az urbanizáció felgyorsulása és a klímaváltozás miatt szükség van új megoldásokra a nagy, ipari és nemzetközi szintű szakpolitikák mellett. A környezet kezelése városi szinten a rendszer szintű megoldások mellett az épületek és kisebb beavatkozások szintjén is fontos, és a technológiának kiemelt szerepe van a sok kis léptékű beavatkozások integrációjában, összehangolásában és monitoringjában. Az ökológiai tudatosság fejlesztése és megerősítése alapvető feladat, mivel a városok fenntartható működése hosszútávon a lakóik döntéseitől függ. A zöld épületek tervezése során a high-tech megoldások és az épület automatizálása minimális szerepet kell, hogy játsszon, helyette olyan tervezői döntésekkel kell élni, amelyek minimalizálják az épített környezet erőforrásigényét és a városi hőszigetek kezelésére is integrált megoldásokra van szükség. A fenntartható városfejlesztési stratégiákban fontos az esővíz, szennyvíz, napenergia helyi kezelése és megújuló alapokra helyezése, valamint a decentralizáltan működő okos hálózatok alkalmazása. A fenntartható városfejlesztés rendszer szintű szabályozási és szakpolitikai eszközök ötvözésével valósítható meg (Rab, 2018).

3. Mutató: Okos emberek (Smart People)

A technológiai és gazdasági fejlődés miatt az alacsony képzettséget igénylő munkahelyek száma csökken, így a városok sikere a lakosok tudásának fejlesztésétől és hasznosításától függ. A kreatív városok modellje a tudásgazdaságot tekinti a jövő fő termelő ágazatának, amelyre a sikeres városok a fejlődésüket alapozhatják. Ehhez szükség van egy vonzó és befogadó környezetre, ami magában foglalja az együttműködés kultúráját, valamint olyan szolgáltatási és infrastrukturális kereteket, ahol a tudás mások számára is elérhetővé válik. Az oktatás átformálása alapvető kérdés ebben a folyamatban, az élethosszig tartó tanulás és a szemléletformálás mellett a játékok és az új technológiai eszközök is segítenek a motiváltság fenntartásában. A városoknak meg kell teremteniük az új és ismeretlen találkozások lehetőségét, és az inkluzivitás megvalósításával minden állampolgárt be kell vonni a településfejlesztésbe. A részvételi tervezés alkalmazása bizalmat épít és erősíti a helyi szociális megtartó erőt, amely a városlakókat és a városi környezetet is gondozni és gazdagítani tudja (Rab, 2018).

4. Mutató: Okos életkörülmények, életminőség (Smart Living)

A versenyképes városok életminőségükön túl az egyéni ambíciók, a közösségi kapcsolatok és az életkor sajátos igényeinek kielégítésére is összpontosítanak. Az okos városok ebben nyújtanak támogató közeget, amely nem differenciálatlan, hanem mindenki számára egyedi lehetőségeket kínál. Az egészség és biztonság két olyan tényező, amelyek hosszú távú befektetést igényelnek, és ahol az intelligens megoldások sokat segíthetnek. Az öregedő társadalom kihívásaira válaszolva, a városoknak meg kell teremteniük az akadálymentességet és a generációk közötti kapcsolatokat segítő intézményrendszerrel. A lakhatási körülmények szintén meghatározzák a városi életminőséget, ezért a sikeres városok olyan lakásstruktúrát és stratégiát kell működtessenek, amely széles körű lehetőséget kínál mindenki számára (Rab, 2018).

5. Mutató: Okos kormányzás (Smart Governance)

Az okos városok jövőképe olyan politikai közösséget feltételez, amely a tudatosság és a kompetenciák megosztása, a közös kormányzás határoz meg. Az önkormányzatok mellett egyre több szereplő vesz részt a fenntartási, fejlesztési, szabályozási tevékenységekben. Az okos város megoldásokhoz kapcsolódó adatkezelési kérdések, fejlesztői bázisok, nyitott gazdálkodási kezdeményezések ezeket erősítik. Az e-kormányzás és e-közigazgatás elterjedésében az önkormányzatok a főszereplők. Az önkormányzatok aktív fejlesztő tevékenysége és szemlélete kiemelten fontos az eltérő léptékek, ágazatok és szereplők koordinációjában. Az okos kormányzás esetében bizonyos rendszerek várhatóan központi, országos hatáskörben fognak létrejönni, de fontos a helyi, valóban releváns szolgáltatások megteremtése is. Az önkormányzatoknak minden esetben proaktívnak kell lenni az adatkezelés és a fejlesztések során, és olyan külső kompetenciákat is igénybe kell venniük, mint például a helyi egyetemek (Rab, 2018).

6. Mutató: Okos, fenntartható gazdaság (Smart Economy)

A városok ökoszisztémák, amelyek a vállalkozások és innováció hátterét adják. Az okos város projektek széles skálája segíthet a gazdasági környezet javításában, többek között a vállalkozások adminisztratív feladatainak egyszerűsítésétől az inkubátorok és helyiségek biztosításáig. Az okos városfejlesztések a történelmi épített környezetre is épülhetnek, a hagyományos ipar és kereskedelem felújítása és a kulturális stratégiák alapján. A kormányzati szerveknek azonban hiányzik a képessége és a kompetenciája az inkubációs tevékenységekhez, de az önkormányzatok már kínálnak ilyen lehetőségeket. Az innovációs kedv és az együttműködési lehetőségek nyitottabbá tétele javíthatja a városok versenyképességét és élénkítheti a gazdaságot (Rab, 2018).

2.2.1 Smart city projektek dióhéjban

Magyarországon az okos város programok először a digitalizációs stratégiákban jelentek meg, ahol intelligens városi szolgáltatásként, kapcsolódó közlekedési, IKT, energetikai fejlesztéseként körülírták őket. Az intézkedések az infokommunikáció és a településfejlesztés közigazgatási intézményeit érintik. A hazai szabályozás nemzetközi szinten úttörő lépésként kijelölt egy szakmai szereplőt a terület feladatainak koordinációjára (Rab, 2018). A Digitális Megújulás Cselekvési Terv stratégiai célkitűzései az emberközpontúság, a vállalkozások támogatása, a szolgáltató állam és az infrastruktúra fejlesztése köré szerveződtek. Az intézkedések között digitális közösségi terek, intelligens közlekedési rendszerek és más kapcsolódó tervek szerepeltek. A Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (NIS) 2014-ben hozta létre a hazai IKT ökoszisztéma szabályozási környezetét. Ennek akcióterve a Digitális Nemzet Fejlesztési Program (DNFP), amelynek célja az elektronikus szolgáltatásokhoz való hozzáférés megteremtése, a gazdasági versenyképesség és a közösségi aktivitás javítása, illetve a kormányzati munka hatékonyságának növelése. Az intelligens városi szolgáltatások bevezetése, valamint a keretrendszerek és monitoring elvek meghatározása a Digitális Közösség és Gazdaság pillér része. Ezen felül elsősorban az E-közszolgáltatások pillérhez kapcsolódnak helyi közigazgatási fejlesztések.

2.2.2 Smart city projektek Gödöllőn

Gödöllőn számos okos város projekt keretében valósultak meg olyan innovatív megoldások, amelyek elősegítik a város fejlődését és biztonságát. Az egyik ilyen projekt az okos zebra, amely 2019 óta biztosítja a gyalogosok biztonságosabb közlekedését a városban. Az okos zebra egy szenzoros rendszer, amely észleli a tényleges áthaladást, és kizárólag akkor világít, amikor egy ember valóban át akar kelni az úton. Ezzel a projekt segítségével egy baleseti gócpont megszüntetése vált lehetővé (GDL, 2019). A közbiztonság másik fontos eszköze a térfigyelő kamera, amelyekből Gödöllőn összesen harmincnégy darab van kihelyezve. Ezek közlekedési csomópontokat, kiemelt közterületet és fontos épületek környezetét figyelik, és a Rendőrség használja őket, de az önkormányzat is szükség esetén hozzáférhet az általuk rögzített információkhoz (GDL, 2022). Az elektromos járművek használata szintén elősegíti a fenntartható városi közlekedést, és bár Gödöllőn önkormányzati szinten csupán egy darab töltőállomás volt telepítve, a városban működő vállalatok több elektromos töltőpontot is biztosítanak a járművek akkumulátorának feltöltésére. Az oktatás terén is történtek

előrelépések a Logiscool kezdeményezés révén. A programozásra épülő, élményalapú oktatási módszer segít abban, hogy a fiatalok megszeressék a programozást, és olyan készségszinten használják a megszerzett tudást, ami később komoly előnyt jelenthet számukra. Az okos városi megoldások közül kiemelendő a Hello Gödöllő alkalmazás is, amely egyfajta digitális információs központként szolgál, és tartalmazza a fontos információkat, híreket, szolgáltatásokat és programokat, amelyekre egy helyi lakosnak, egy egyetemistának, vagy akár egy turistának szüksége lehet. Gödöllőn sikeresen megvalósult egy közösségi elektromos roller projekt is, amelynek célja a fenntartható közlekedési módok előtérbe helyezése volt. A program keretében elektromos rollereket biztosít, egy erre specializált vállalat, a helyi lakosok és látogatók számára, akik így kényelmesen és környezetbarát módon közlekedhetnek a városban. Az elektromos rollerrendszert kijelölt parkoló állomások segítik, ahol a felhasználók egyszerűen bérelhetik az elektromos rollerüket a használatra. A projekt hozzájárult a fenntartható közlekedés kialakításához Gödöllőn. Összességében Gödöllőn számos okos város projekt valósult meg, amelyek elősegítik a város fejlődését, biztonságát és fenntarthatóságát.

7. ábra TIER elektromos roller, mint fenntartható közlekedési megoldás (GDL, 2023)

2.2.3 Szubjektív jólét ismertetése

A szubjektív jólét fogalmát egyre több kutatás vizsgálja, hiszen a gazdasági növekedés, a GDP és más objektív mutatók mellett az egyének életminőségének javítása kiemelt fontosságú a regionális fejlesztésben. A szubjektív jólét magába foglalja az egyének boldogságát, elégedettségét az életükkel és környezetükkel, valamint az élettel kapcsolatos érzéseiket és attitűdjeiket. Az egyének szubjektív jóléte befolyásolja a viselkedésüket, így az egészségügyi döntéseket, a munkaerőpiaci döntéseket és az egész életmódot (Angner, 2010). Az országban az egyéni jóléti mutatók javítására több program is létezik, mint például a Széchenyi Kártya program, amely lehetőséget ad a diákoknak és a fiataloknak, hogy az érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységeket végezzenek és ezáltal javítsák az életminőségüket. Emellett Magyarországon a szabadidő-sportolás lehetőségeit is egyre több program támogatja, amelyek célja a testi-lelki egészség megőrzése és az egyének boldogságának növelése. Fontos megjegyezni azonban, hogy az egyéni jólét nem csak az állam és önkormányzatok felelőssége. Az egyéneknek is szerepe van abban, hogy javítsák a saját jólétüket, például azzal, hogy aktívan részt vesznek az életük alakításában, és kihasználják a rendelkezésükre álló lehetőségeket. Az egyéni jólétet tehát nem csak a külső körülmények határozzák meg, hanem az egyének saját hozzáállása és viselkedése is fontos szerepet játszik abban, hogy boldogabbak és elégedettebbek legyenek az életükkel (Lengyel, 2003). További példaként említhetjük az egészségügyi ellátás minőségének különbségeit a térségek között, amely szintén hatással van az emberek szubjektív jólétére. Sok vidéki területen hiányoznak a megfelelő infrastrukturális feltételek és a szakemberek elérhetősége is gyakran limitált. Ez magasabb várakozási időket és alacsonyabb minőségű ellátást eredményezhet, amely negatív hatást gyakorolhat az emberek életminőségére. Ezen kívül fontos szerepe van a kulturális és szabadidős lehetőségeknek is a szubjektív jólét szempontjából. Míg a nagyvárosokban számos program, rendezvény és kulturális intézmény található, addig a vidéki területeken gyakran hiányoznak ezek a lehetőségek. Összességében tehát láthatjuk, hogy számos tényező befolyásolja az emberek szubjektív jólétét, és ezek közül sok a területi egyenlőtlenségekkel kapcsolatos. Ahhoz, hogy az emberek valóban boldogok legyenek, fontos, hogy minden területen egyenlő esélyekkel rendelkezzenek a megfelelő infrastrukturális feltételek, az egészségügyi és oktatási ellátás, valamint a kulturális és szabadidős lehetőségek terén (Thomas, 2017). Ezen túl a szubjektív jólét tényezői további kategóriákra bontható, mint az élettel való általános elégedettség, a mentális közérzet vagy a személyes kapcsolatok

3 Saját vizsgálat

Céлом, hogy saját kutatásom során megvizsgáljam a Gödöllői járásközpont fejlesztési lehetőségeit. A jelenlegi városfejlesztési koncepciót is áttekintem annak érdekében, hogy felmérjem, mennyire veszi figyelembe a szubjektív jólét meghatározó tényezőit. Ehhez természetesen megvizsgálom a 2016-os szubjektív jóléti mikrocenzus eredményeit, amiből következtetéseket vonok le.

3.1 Kutatási célok, kutatási kérdések bemutatása

A Gödöllői járásközpont fejlesztése és az életminőség javítása ma már elválaszthatatlan fogalmak a modern városfejlesztési koncepciókban. Az emberek életminőségének javítása számos tényezőtől függ, ezért fontos, hogy a városfejlesztési tervek figyelembe vegyék az emberek mindennapi életének különböző aspektusait. A kutatásom célja, hogy felmérjem a Gödöllői járásközpont jelenlegi helyzetét és azon tényezőket, amelyek a leginkább hozzájárulnak az emberek szubjektív jólétének javításához. Az okos város megoldások és az infrastrukturális fejlesztések mellett a család szerepének vizsgálata is fontos elemét képezi kutatásomnak. A célom, hogy az eredményeim alapján javaslatokat fogalmazzak meg a Gödöllői járásközpont további fejlesztésére, hogy az lakosság életminősége tovább javulhasson.

Az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg a kutatásommal kapcsolatban:

H1: *Gödöllő esetében a szubjektív jólét javításának központi eleme a család*

H2: *Gödöllői járásközpont városfejlesztési koncepciója családbarát*

H3: *Az okos város megoldások Gödöllőn javítják az életminőséget*

H4: *A legnagyobb jelentőségű életminőséget javító beavatkozások a nagyléptékű infrastrukturális fejlesztések*

H5: *A város fejlesztése az elmúlt évek válságai miatt belassult*

H6: *A helyi gazdasági környezet fejlesztése és infrastruktúra-fejlesztések támogatása hozzájárulnak a helyi munkanélküliség csökkentéséhez*

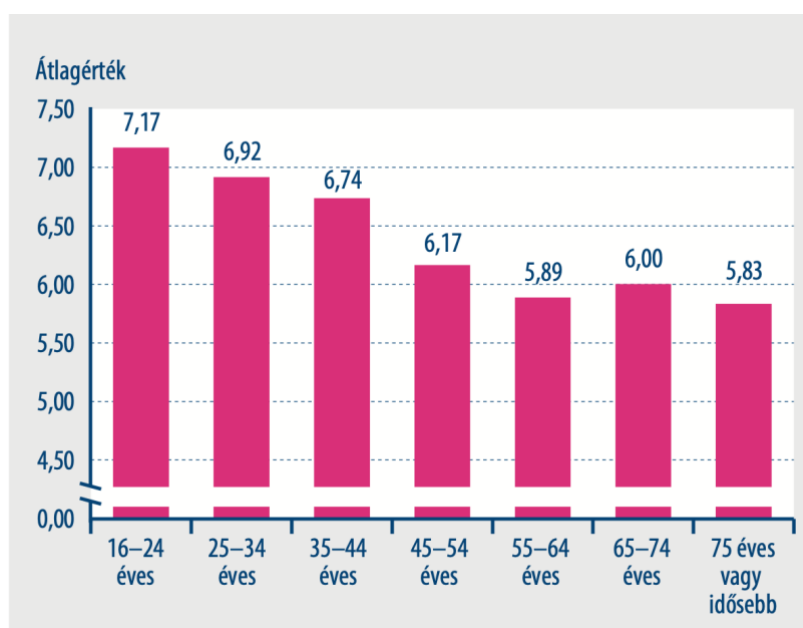
A következő fejezetekben részletesen kifejtem ezeket a hipotéziseket, bemutatom azok érvényességét és alátámasztom a kutatási eredményekkel. A kutatásom célja, hogy hozzájáruljak a városfejlesztési koncepciók hatékonyságának javításához és felismerjek fontos részleteket melyek alapvetően járulnak hozzá a lakosság életminőségének növeléséhez.

3.2 Szubjektív jóléti mikroczensus

Az étellel való általános elégedettség a szubjektív jólét egyik alapvető összetevője. Az elégedettség fogalma összetett, és több tényezőtől függ. Ebben a témakörben a hazai 2016-os KHS felmérés adatait vizsgálom meg és keresem az összefüggéseket. Az egyik legfontosabb tényező az egyén életében jelen lévő pozitív és negatív élmények aránya, valamint az, hogy az egyén hogyan értékeli és értelmezi ezeket az élményeket. Az elégedettséget befolyásolhatja a társadalmi helyzet, a gazdasági helyzet, a kulturális hagyományok, a személyiség és az egészségi állapot is. Az elégedettség egy olyan állapot, amelyet az egyén életének különböző területein, például a családi, baráti, munkahelyi, egészségügyi és pénzügyi életében is megtapasztalhat. Az elégedettség szintje különböző lehet az emberek között, és az is változhat idővel, az élethelyzet változásai függvényében. Az elégedettség azonban fontos szerepet játszik az egyén életében, mivel segít az életminőség javításában, a boldogságérzet növelésében és az étellel való elégedettség megteremtésében. Az elégedettségnek az életünk különböző területeire való kiterjedése fontos, hogy egészséges, kiegyensúlyozott és boldog életet élhessünk. A pozitív étellel való elégedettség szintjének magasabb szintre emelése és fenntartása fontos cél lehet mind az egyén, mind a társadalom számára.

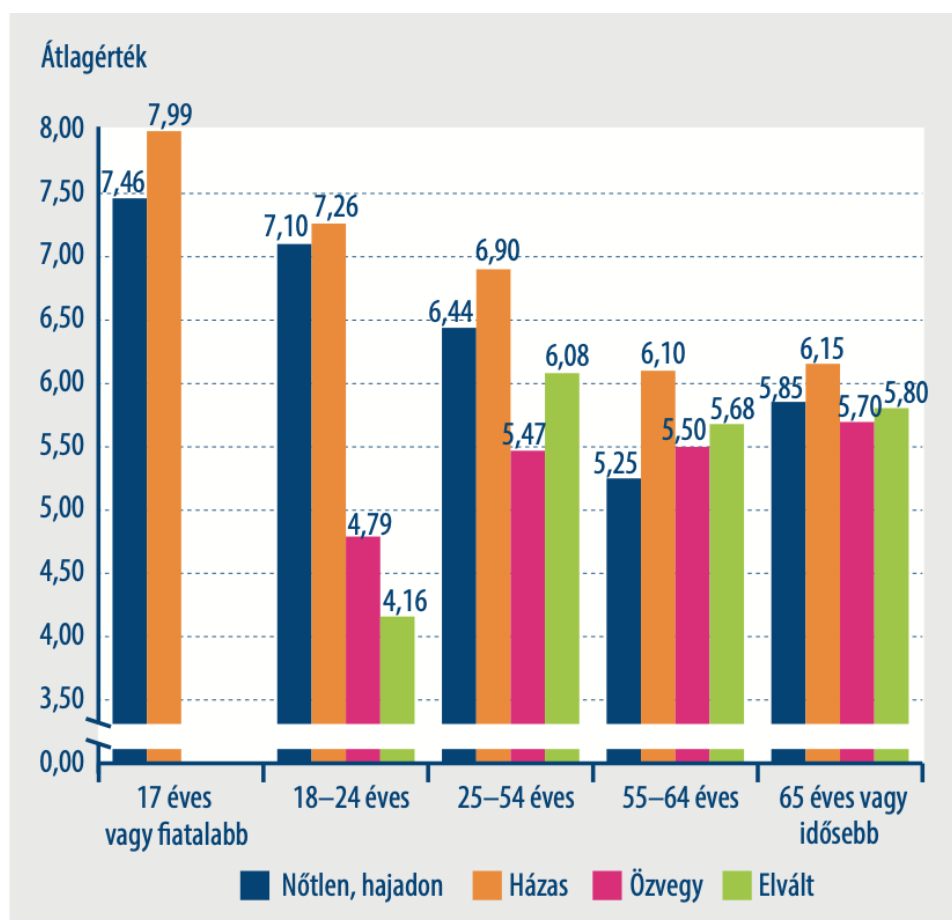
Élettel való általános elégedettség

Az elemzett mikroczensus alapköve az étellel való általános elégedettség. A megkérdezettek tizenegy fokú skálán fejezhették ki elégedettségüket, ahol a 0 jelentette az „egyáltalán nem elégedett”, a 10 pedig a „teljes mértékben elégedett” választ.

8. ábra Az étellel való elégedettség átlagértéke korcsoportok szerint (KSH, 2018)

A megkérdezettek (16 éves és annál idősebb lakosság) elégedettség átlagértéke 6,41 volt. Ennél a számnál figyelmen kívül maradtak a szubjektív befolyásoló tényezők, ezért a nemre, életkorra, családi állapotra, lakóhelyre, iskolai végzettségre, településtípusra és jövedelmi szintekre bontva fogunk pontosabb képet kapni a társadalom helyzetéről. A nemek és korcsoportok bontásában feltűnik egy érdekes jelenség: 65 éves korig a férfiak élettel való elégedettsége 20%-kal csökken és végig, 3%-kal, a nők elégedettségi szintje alatt van. Ez viszont az idősödő korosztályban felcserélődik és a 65 év feletti férfiak egye elégedettebbek, ellentétben a nőkkel.

9. ábra Az élettel való elégedettség átlagértékei korcsoport és családi állapot szerint (KSH, 2018)

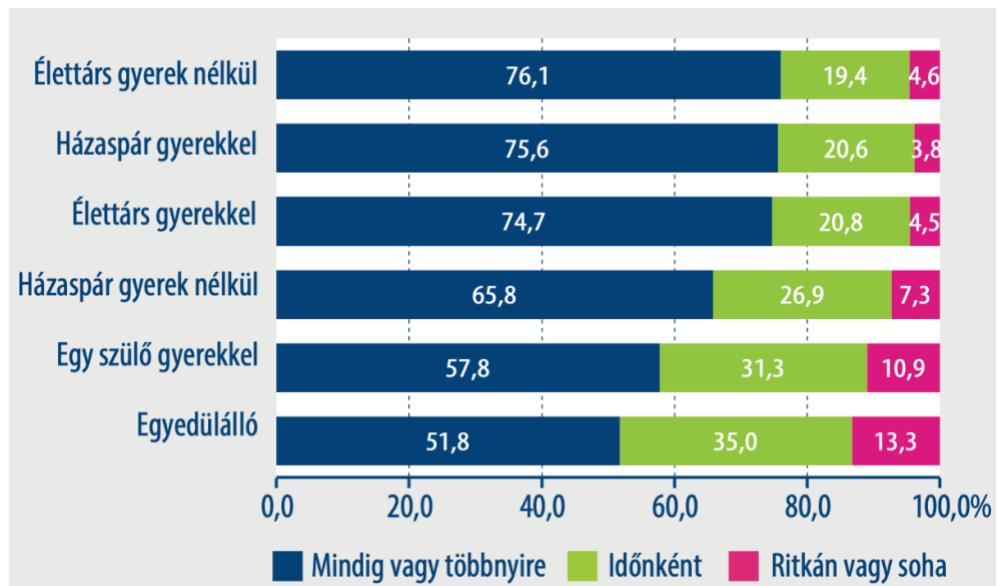
Még egy érdekessége a felmérésnek, ami a családi állapot szerinti csoportosításból kiderül, hogy a legelégedettebb emberek mind házások. Ezzel szemben a legalacsonyabb elégedettségi értékeket az özvegyek és elváltak produkálták. Ezek közül kiemelten a 18-25 éves korosztályban elváltak a legkevésbé elégedettek az élettel. Ezekből a felmérésekből is felfedezhető, hogy az ember közösségi lény és ezért mennyire értékes a házasság és család, melyen belül van a legkevesebb esély arra, hogy az ember magányosnak érezze magát.

A mentális közérzet, érzelmi állapotok gyakorisága

A kiegészítő kérdőívben a közérzetet az alábbi öt tényező alapján mérték fel:

- boldogság
- csüggedtség/levertség
- ingerültség
- stresszes érzet
- nyugalom/béke

A válaszadás során arra kérték a résztvevőket, hogy jelöljék meg, milyen gyakran tapasztalták ezeket az érzelmi állapotokat. Ha a nemek szerinti eloszlást vizsgáljuk, láthatjuk, hogy a férfiak 67,6%-a, míg a nők 66,4%-a általában boldognak érzi magát. Pozitívum, hogy a negatív érzelmi állapotok, például a stressz és az ingerültség/levertség, sokkal ritkábban fordulnak elő. Mindössze az emberek kevesebb, mint egyötöde tapasztalta ezeket az érzelmeket, míg 36%-uk ritkán vagy soha nem tapasztalta őket.

10. ábra A boldogságérzet gyakorisága családtípus szerint (KSH, 2018)

Ebben a kategóriában is megfigyelhető a házasság pozitív hatása. A gyermektelen házaspárok kivételével a párkapcsolatban élők a legboldogabbak: a gyermek nélküli élettársak 76,1%-a, a házaspárok 75,6%-a és a gyermekes élettársak 74,7%-a vallotta, hogy általában vagy mindig boldog volt. Az egyszülős háztartásban élők 57,8%-a válaszolta ugyanezt, míg az egyedülállók 51,8%-a vallotta, hogy a legkevésbé boldog. A családtípusokat tekintve, az egyedülállók között a legnagyobb azok aránya, akik általában vagy mindig csüggedtnek érezték magukat, utánuk jönnek a gyermeküket egyedül nevelő szülők. A legkevésbé gyakran azok a házaspárok érezték magukat csüggedtnek, akiknek gyermekük van.

Személyes kapcsolatok, emberekbe vetett bizalom

A kérdőív az egyén személyes kapcsolatait, azokkal való elégedettséget és az emberekbe vetett általános bizalmat is vizsgálta. Nem meglepő, hogy az elégedett kapcsolatokkal rendelkező emberek ritkábban érzik magukat magányosnak, ezt a hipotézist a kérdőív eredményei is alátámasztják. A magányos emberek 99%-a nem elégedett jelenlegi kapcsolataival, vagy éppen a kapcsolatok hiányával.

A nemek és korosztályok szerinti bontásból is megfigyelhető, amit korábban is láttunk, hogy egy fiatal kortól folyamatosan csökkenő tendencia fordul meg 65 éves kor után, ahol enyhe emelkedés kezdődik a személyes kapcsolatokkal való elégedettséget tekintve.

Életkörülmények

Az életkörülmények közé tartozik a munka, anyagi helyzet, egészségi állapot és lakókörnyezet. Az általam legérdekesebbnek tartott eredmény az, hogy a vállalkozásokban dolgozók átlagosan a legmagasabb elégedettségi szintet mutatják, különösen a társas vállalkozások dolgozói. Az önállóan dolgozó egyéni vállalkozók is elégedettek munkájukkal, míg az alkalmazottak elégedettségi szintje közepes, és a legkevésbé elégedettek az alkalmi munkavállalók és a közfoglalkoztatottak. Az anyagi helyzetet tekintve az adatok azt mutatják, hogy az egyén saját jövedelmével való elégedettsége az iskolai végzettségével párhuzamosan nő. Minél magasabb az egyén végzettsége, annál elégedettebb a saját jövedelmével. Az anyagi elégedettség vizsgálata során érdemes figyelembe venni a családtípusokat is, mivel különbségek mutatkoznak a gyermektelen és a gyermekes háztartások, valamint az egyedülállók és a házas/élettársi kapcsolatban élők között. Az anyagi helyzettel legkevésbé elégedettek a gyermeküket egyedül nevelő szülők és az egyedülállók, míg azokban a háztartásokban, ahol több kereset van, általában magasabb az anyagi elégedettség szintje.

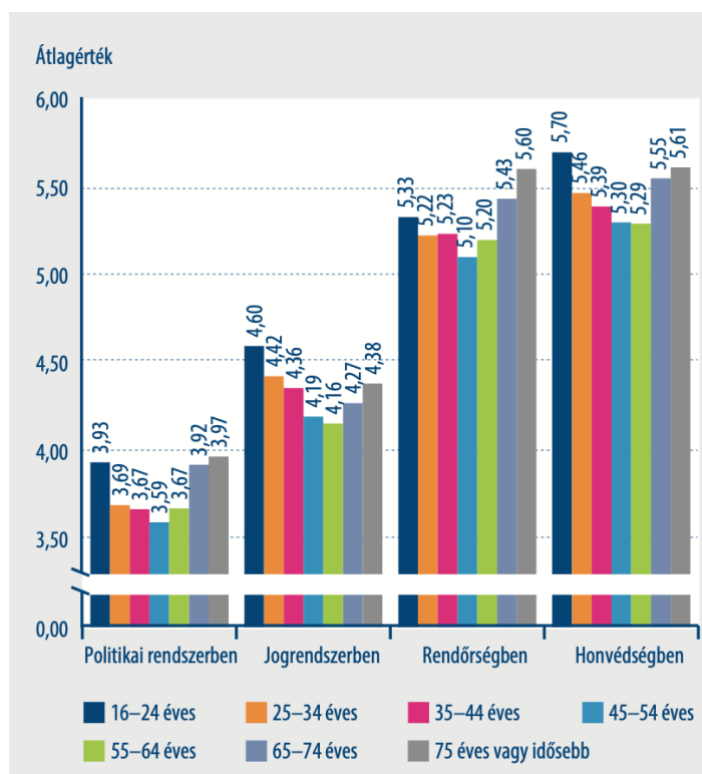
Jövőbe vetett bizalom, tervek

Az adatok azt mutatják, hogy az emberek jövőbe vetett bizalma jelentősen függ a nemüktől, életkoruktól és iskolai végzettségüktől. Az idősödéssel folyamatosan csökken a bizalmi szint, a 16 éves és a 75 éves korosztály között pedig akár 20%-os különbség is lehet a bizalom szintjében. A városokban élők általában optimistábbak a jövőt illetően, a fővárosban élők a legbizakodóbbak, míg a községekben élők a legkevésbé bíznak a jövőben. A kérdőív alapján a válaszadók egyik végletéről a teljes bizakodással a jövőre nézve, míg a másik végletén a teljes reményvesztettséggel szemléljük a jövőt. Azonban az adatokat a múltbeli tapasztalatokon alapuló bizalmat éppúgy befolyásolja. A gazdasági és politikai változások, a természeti katasztrófák, a járványok és háborúk mind rávilágítanak arra, hogy a jövőt nem

mindig lehet előre látni, és bizonytalanságot okozhatnak. Emiatt fontos, hogy az emberek készen álljanak a változásokra, és rugalmasak maradjanak. A személyes kapcsolatok és a bizalom is nagy szerepet játszik abban, hogy az egyén hogyan kezeli a kihívásokat és az élet nehézségeit.

Intézményekbe vetett bizalom

Az eredmények alapján az intézményekbe vetett bizalom általában gyenge közepes szintűnek mondható. A honvédségben és a rendőrségben van a legtöbb bizalom az emberek körében, míg a politikai rendszerben való bizalom a legkevesebb. Az adatok korcsoportok szerinti elemzése szerint a 16-24 éves korosztály bízik leginkább az intézményekben, míg a 45-64 éveseknél például jóval kevesebb bizalom mutatkozik a rendőrség iránt. A jogrendszerbe vetett bizalom terén szintén jelentős a különbség a különböző korosztályok között.

11. ábra A különböző intézményekbe vetett bizalom átlagértéke korcsoport szerint (KSH, 2018)

Az egészséges emberek általában boldogságra, elégedettségre és jólétre törekszenek. Azonban ennek elérése nem egyszerű, és számos objektív és szubjektív tényező befolyásolja ezt. Az 2016-os mikrocenzus példájából tanulva, ha generációnk felismeri a korábban felmerült buktatókat, akkor könnyebb lesz megszerezni és megtartani a jólétet. Az elemzés alapján azt látjuk, hogy a család, a jó kapcsolatok és a bizalom jelentősen meghatározzák, hogy boldogok és elégedettek vagyunk-e.

3.3 Gödöllő fejlesztéseinek történeti áttekintése

Gödöllői járásközpont fejlesztésével a központi cél, a városban lakó emberek életkörülményeinek javítása. Ez magában foglalja a mindennapos teendők elvégzésének akadálymentesítését, de az egyének jövőbeni lehetőségeinek bővítését is. Ehhez mérten a város helyzetét és lehetőségeit tekintve, a célokat három kategóriába lehet osztályozni. Az első kategória azokat a fejlesztéseket tartalmazza, ami 1-3 éven belül megvalósíthatók, ezek a rövidtávú célok. Középtávú célként azok a célok lettek megfogalmazva, amikhez 3-7 év van szükség, hogy elkészüljenek. Amelyik fejlesztéshez 7-15 év kell azt hosszútávú célként határozzuk meg. Mivel a Gödöllői járás a budapesti agglomerációs térség gazdaságilag egyik legkiemelkedőbb járása, ezért a stratégiai célok megfogalmazásánál a járásközpontban a népesség életkörülményeinek javítása van fókuszban. Aktuálisan a legjelentősebb állami szintű beruházás a Shenzhen Kedali Industry, egy kínai vállalat lítiumion-akkumulátor-alkatrészeket gyártó beruházása, mely 14,1 milliárd forint értékű. Ez a gyár 330 új munkahelyet hoz létre és ezt a magyar állam 1,275 milliárd forinttal támogatja. (MTI, 2020)

További fejlesztés mely az elmúlt években valósult meg a járásközpontban, a régi városháza helyén elkészült főtér. A gödöllői főtér felújítása és fejlesztése során komoly erőfeszítések történtek a tér megújítására és modernebb, funkcionálisabb környezet kialakítására. A tervezési folyamatban számos szempontot figyelembe vettek, többek között a közösségi térhasználatot, a közlekedési szempontokat és az esztétikai megjelenést. Az átalakítás során a régi burkolatokat kicserélték modern, esztétikus anyagokra, és új parkolókat építettek ki, hogy megfelelő parkolási lehetőséget biztosítsanak az ide látogatóknak. Emellett a teret körülvevő épületek homlokzatát is felújították, és új, modern világítási rendszert is telepítettek. Az új főtér kiemelt szerepet kap a város életében, hiszen ideális helyszíne lehet számos kulturális és közösségi eseménynek. A tér tervezésekor fontos szempont volt, hogy alkalmas legyen a különböző rendezvények megrendezésére, és a tér kialakítása is ezt szolgálja. Az elkészült főtér valódi közösségi térként működik, és a helyiek és az ide látogatók számára egyaránt vonzó helyszín. Az új környezetben az emberek könnyebben találkozhatnak, és közösségi élményekben részesülhetnek. (Csaba, 2018) Összességében a gödöllői főtér felújítása és fejlesztése nagy sikert aratott, és az új tér már régóta hiányzó közösségi tér igényét elégíti ki. Az átadás óta az új tér már sok fontos eseménynek adott helyszínt, és az emberek nagy örömmel használják a modern, funkcionális és vonzó környezetet. Gödöllő város önkormányzata egy nagyszabású projekt keretében megújította a város Alsóparkját, melynek része egy vadonatúj futókör is lett. A 1 km hosszú és 1,22 m

széles futókör a Rákos-patak mentén húzódik, a Művészetek Háza mögötti hídtól az Ady Endre sétányról a parkba vezető hídig vezet, majd onnan a parkon át visz vissza a kiindulási ponthoz. A futókörre a Magyar Atlétikai Szövetség által jóváhagyott, az atlétikai pályáknál is használt gumiburkolat került, melyet a város önkormányzata pályázati forrásból 29.998.765 forint értékben, ötven százalékos támogatást nyert. Az elkészült futókör tovább bővíti Gödöllő város szabadtéri sportolási lehetőségeit, és sokak igényét kiszolgálja. Az Alsópark felújítása és a futókör megépítése a 2019 elején indult Országos Futópálya Építési Program keretében valósult meg, melyet az Aktív Magyarországért Felelős Kormánybiztosság koordinált és támogatott. Gödöllő város büszkén állíthatja, hogy a futókör az első az országban, ami ennek a programnak a keretében valósult meg. A projekt eredményeként az Alsópark egy modern és multifunkcionális közparkká vált, mely sok lehetőséget kínál a sportolni vágyók számára, és széles körű használatot biztosít a lakosság számára. (Csaba, 2020) Az elmúlt időszak egyik legjelentősebb sportfejlesztése Gödöllőn az új uszoda elkészültével valósult meg. Az épület átvétele és kezelése a gödöllői Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) tulajdonába került, és 2020-ban meg is nyílt az úszás szerelmesei számára. Gödöllő lakossága régóta várta és igényelte egy modern, megfelelő befogadóképességű uszoda megépítését. Az első ütemben megvalósult projekt magában foglalta egy 600 fős lelátóval rendelkező, 50 méteres versenymedencét, egy 6x10 méteres tanmedencét, valamint az öltözők és a kiszolgáló egységek kialakítását, továbbá egy családbarát wellnessközpontot is tartalmazott. A második ütemben pedig egy harmadik medence, egy 10x25 méteres bemelegítő medence is elkészült, mely öltözőkkel és kiszolgáló egységekkel lett kiegészítve az uszodában. Az uszoda mára már nemzetközi vizes sportesemények rendezésére is alkalmas. Az uszoda létesítményeit további szolgáltatások egészítik ki, többek között finn szauna, gőzkabin és masszázs szolgáltatások is elérhetőek. Az uszoda környezetbarát megoldásokat alkalmaz, mint például a napelemek és a megújuló energiaforrások használata. A fejlesztést projekt költsége meghaladta a nettó 6 milliárd forintot. (Gábor, 2021) Az új gödöllői uszoda nem csak Gödöllő városának lakói számára nyújt kiváló szolgáltatásokat, hanem a környékbeli települések lakói számára is megnyitotta kapuit és így lehetőség nyílt a sport és a testmozgást élvezők számára, hogy minőségi kikapcsolódást találjanak. Gödöllő városa az okos közlekedési megoldások terén is éllovas, ennek köszönhetően most az új okos zebra is átadásra került a Bajcsy-Zsilinszky utca és a Petőfi tér kereszteződésében. Az új, modern kialakításnak köszönhetően a gyalogosok biztonságosan tudnak átkelni az úton, miközben a járművezetők is időben észlelik őket.

A Safecross (biztonságos átkelés) Okos Zebra rendszerrel ellátott gyalogátkelőnél az út két szélén oszlopokat helyeztek el, amelyek szenzorokat tartalmaznak, így azok érzékelik a gyalogosok áthaladását. Ha az érzékelők bekapcsolnak, a vezérlőegység aktiválja az útburkolatba helyezett LED lámpákat, amelyek figyelmeztetik a járművezetőket, hogy meg kell állniuk. A rendszer nagy előnye, hogy csak akkor működik, ha valóban szükséges, így hozzájárul a közlekedés biztonságosabbá tételéhez, és a gyalogosok átkelése is zökkenőmentesebbé válik. Gödöllő városa az új okos zebrával egy újabb lépést tett a modern és biztonságos közlekedési megoldások felé. (GDL, 2019)

3.3.1 Fejlesztések egyik fókusza

A városfejlesztési stratégia egyik fő célja Gödöllőn a családi értékek előtérbe helyezése, és ennek megfelelően a városi infrastruktúra fejlesztése is ezt szolgálja. A városi rekreációs, sportolási és művelődési lehetőségek bővítése, a programok, rendezvények támogatása mind a családok számára kíván kellemes időtöltést és közös élményeket biztosítani. Emellett a városvezetés erősíti a társadalmi bizalmat, támogatja a lokálpatriotizmust és az együttműködő közösségi kezdeményezéseket, hogy mindenki számára kellemesebbé tegye a mindennapokat. Az elkészült fejlesztések, mint a Gödöllő város és térségi uszoda, a megújult főtér a játszótérrel, alsópark felújítása az új futókörrel és a Petőfi tér kereszteződésében megépült okos zebra, jelentős javulást hoztak a családok életkörülményeiben. Az új uszoda lehetőséget biztosít a családok számára, hogy együtt sportoljanak, valamint számos szabadidős tevékenység közül válogathassanak, ezen túl a gyerekek számára úszásoktatás nagyobb létszámban vált elérhetővé. A főtéri játszótér korszerűsítése számos családi program lehetőségét kínálja, mint például a közös fagyfaltozás, játszás, vagy akár a helyi rendezvények látogatása. Az alsóparki futókör, mint egészséges szabadidős tevékenység, szintén elősegíti a családok egészséges életmódját. Az okos zebra pedig növeli a gyalogosok biztonságát, így lakosok, kisiskolások, babakocsis anyukák könnyebben és biztonságosan közlekedhetnek a városban. Az eddig megvalósult fejlesztések egyértelműen hozzájárultak a családok életminőségének javításához, és ez a jövőben is a városfejlesztési stratégia kiemelt célja marad.

3.4 Az anyag és kutatási módszer

3.4.1 Kutatási módszerek

Gödöllő városa az elmúlt években számos fejlesztési projektet valósított meg, amelyek javították a lakosság életkörülményeit és növelték a város vonzerójét. Azonban, ahogyan minden városnak, Gödöllőnek is vannak fejlesztési lehetőségei és kihívásai. Ezekről készítettem mélyinterjút Dr. Kiss Árpád jegyzővel és Mészáros Judit főépítésszel, hogy betekintést nyerjek a város jelenlegi és jövőbeli terveibe, valamint megérthessem a városvezetés és a tervezők nézőpontját a város fejlesztése kapcsán. Megvizsgáltam, milyen tervek vannak a város közlekedésének javítására, lakosság életkörülményeinek javítására, a zöldfelületek növelésére, az oktatási intézmények fejlesztésére, valamint az ipari parkok és vállalkozások ösztönzésére. Ugyanakkor szerettem volna megtudni, milyen kihívásokkal kell szembenéznie a városnak, mint például az agglomerálódás, infrastruktúra korlátoltsága, a válságok miatt megnövekedett költségek, vagy az urbanizáció hatása a környezetre. Céлом az interjúk segítségével olyan képet kapni, amely alapján érdemi javaslatokat tehetek a város fejlesztésének további irányára, valamint bemutathatom a város érintett lakosságának is, hogy milyen fejlesztések várhatók és milyen kihívásokkal kell szembenézniük a jövőben.

3.4.1.1 Dokumentumelemzés, interjúk módszere

A kutatás során a dokumentumelemzés és interjúk módszerét alkalmaztam annak érdekében, hogy mélyreható betekintést nyerjek a Gödöllői járásközpont fejlesztési lehetőségeibe és kihívásaiba. A dokumentumelemzés során áttekintettem a város korábbi fejlesztési terveit, valamint a városvezetés és a tervezők által készített dokumentumokat, mint például a városi stratégiákat, fejlesztési koncepciókat, műszaki terveket. Az interjúk során Dr. Kiss Árpád jegyzőt és Mészáros Judit főépítészt kérdeztem meg a város jelenlegi és jövőbeli terveiről, illetve a polgármester és képviselők nézőpontjáról a város fejlesztése kapcsán. Az interjúk segítségével betekintést nyertem a városvezetés és a tervezők gondolkodásmódjába és tervezési folyamatába. Az interjúk során feltártam a városnak a fejlesztések kapcsán felmerülő kihívásait. Bemutatom a város érintett lakosságának is, hogy milyen fejlesztések várhatók, és milyen kihívásokkal kell szembenézniük a jövőben. Mindkét adatgyűjtési módszer segített abban, hogy átfogó képet kapjak a Gödöllői járásközpont fejlesztési lehetőségeiről és kihívásairól és ezek az információk segítettek abban, hogy meghatározzam a kutatásom fő kérdéseit és célokat, valamint az eredményeket és következtetéseket is várhatóan alátámasztják.

3.4.2 Önkormányzati költségvetés lehetőségei és korlátjai

Gödöllő városának fejlesztése szempontjából kiemelt fontosságú az önkormányzati költségvetés, amely meghatározza a városi infrastruktúra fejlesztési lehetőségeit és korlátait. Az önkormányzat költségvetése alapján dől el, hogy mennyi forrást tudnak fordítani az új projektekre, és milyen mértékben tudják felújítani, karbantartani a már meglévő infrastruktúrát. Az önkormányzati költségvetés szabhat korlátokat is a város fejlődésére, hiszen az elérhető forrásokat számos tényező befolyásolja, mint például a város adóbevételei, az állami támogatások és a külső források elérhetősége. Fontos, hogy az önkormányzatok jól tervezzék meg a költségvetésüket és felmérjék a lehetőségeiket annak érdekében, hogy a város lakói számára minél jobb infrastruktúrát és szolgáltatásokat biztosítsanak. Erről kérdeztem Dr. Kiss Árpádot, 2023 április 13.-án Gödöllőn az irodájában, aki 2018.03.31 óta a város jegyzője. Gödöllő városának 2023-as költségvetésének elkészítése nagy kihívást jelent minden évben az önkormányzat számára. A folyamat a korábbi évekhez hasonlóan több lépésből áll, amelyek célja az elkövetkező év pénzügyi forrásainak és feladatainak meghatározása, valamint az önkormányzat stratégiai terveinek és céljainak megfogalmazása. Az első lépés az előző év első félévének értékelése és a beszámoló felülvizsgálata. Ekkor derül ki, hogy a korábban tervezett feladatok közül melyek valósultak meg, és melyekre kell még költségvetést fordítani. Ezután az önkormányzat összeállítja a következő év költségvetésének alapját jelentő kasszát, ami tartalmazza a várt bevételi és kiadási tételeket. A költségvetés elkészítésekor fontos szerepet játszanak a bevételek, amelyek különböző forrásokból származnak. Ezek közé tartoznak az állami források, amelyek bizonyos feladatokra, projektekre irányulnak. Emellett fontos bevételi forrás a helyi adó, amely a lakossági és vállalkozói adókból származik. Az önkormányzat gazdasági tevékenységeinek bevételei, mint a szálloda, piac üzemeltetés, bérlakások és ingatlanok kiadása is hoz némi bevételt, bár ezek a bevételi források általában sokkal kisebb mértékűek. A jelenlegi költségvetés tervezésekor a pályázati források fontos szerepet játszanak, amelyek összesen 2,5 milliárd forintot tesznek ki. Ezek a pályázati források számos projekt megvalósítását támogatják, mint például a nemrég átadott bicikli úthálózat újabb szakaszát, mely az alsóparkot köti össze az ipari parkkal, fontos csomópontokat érintve. ezen túl helyi gazdaság fejlesztésre, csapadékvíz elvezető, illetve szobor felújításra is lett pályázati forrás a tárgy évi költségvetésben. A pályázati források kihasználása különösen nagy jelentőségű, mivel több olyan projekt, ami tényleges és határozott hatást érne el a lakónépesség életminőségének javításában, akkora léptékű, hogy

pusztán önkormányzati forrásokból kivitelezhetetlen lenne. Ilyen projektek közé tartozik, a később említésre kerülő elkerülő út vagy a hév és 3-as főút összehangolása. A következő lépés a költségvetés elkészítésében az igények felmérése, amelyeket az önkormányzatnak ki kell elégítenie a következő évben. Ezek között szerepelnek az intézmények, mint például az óvodák, szociális otthonok és szociális segítő központ igényei, valamint az önkormányzati cégvezetők elképzelései és az aktuális jogszabályi követelmények. A politikai látásmódtól függően új fejlesztési célok is jelenhetnek meg, amelyekre szükséges költségvetést előírni. A költségvetés két oldalát figyelembe kell venni. Az első oldal a kötelező feladatokat tartalmazza, amelyekre minden évben költeni kell, mint például az üzemeltetési költségek (bölcsőde, óvoda üzemeltetés), energia költségek (közvilágítás, fűtés), útkarbantartás, szociális ellátás, bérköltségek. Az összes kötelező feladat teljesítése nagy költségekkel jár, így ezeket mindig a tervezés kiindulópontjának kell tekinteni. Ennek egyik példája a garantált bérminimum emelés. Az önkormányzat jelenleg nagyságrendileg 500 főt foglalkoztat, ez alapján 2023-as évben csak a bérek emelése 100 millió forintos plusz költséget jelet az önkormányzat számára. (Árpád, 2023) A másik oldal a nem kötelező feladatokat tartalmazza, amelyek a beruházásokra és fejlesztésekre vonatkoznak. Ezeknek a költségvetésnek csak egy részét teszik ki, és lehetőséget adnak a város fejlődésére és modernizálására. A városvezetésnek döntenie kell a prioritásokról, hogy melyik beruházásra van nagyobb szükség, melyet elsősorban a város lakosságának életkörülményeinek javítására tett hatása alapján kell eldönteni. A tervezetet ezután januárban ki kell dolgozni, amikor a 2023 évi költségvetés részletes kalkulációit végzik el. Ez az időszak általában a legkritikusabb, mivel itt dől el az igények prioritási sorrendje. Azokra a feladatokra, amelyekre az önkormányzatnak kötelezően költenie kell, és amelyekre a bevételi oldalról biztosan rendelkezésre áll a fedezet azok bekerülnek a tervezetbe. A következő lépés az tervezett költségvetés javaslatainak bemutatása a képviselőtestületnek. Ennek a határideje az aktuális évben február 23.-a. Itt az összes javaslatot megvitatják, és végül elfogadják a költségvetést. Az elfogadás után az önkormányzat az egész évre tervezett kiadásokat és bevételi forrásokat tartalmazó költségvetést hirdet ki, amely az önkormányzatok működésének, a helyi szolgáltatások biztosításának és a beruházásoknak az alapja lesz. (Árpád, 2023) A költségvetési tervezés folyamatának fontos eleme, hogy az önkormányzati szervek, intézmények és a polgárok is részt vegyenek a javaslatok előterjesztésében és megvitatásában. A helyi közösségek igényeinek figyelembevétele és azok prioritizálása a költségvetési tervezés sikerének kulcsa. Az önkormányzati költségvetés készítése bonyolult és időigényes folyamat, amely nagyfokú koordinációt és együttműködést igényel a

különböző résztvevők között. Az önkormányzatok szerepe a helyi közösség szolgálatában áll, és a költségvetési tervezés során történő helyes döntések meghozatala biztosítja a szükséges forrásokat az alapvető szolgáltatások biztosítására és a helyi gazdaság fejlesztésére. A fent említett folyamat során a jegyző kulcsfontosságú szerepet tölt be. Az ő feladata, hogy összefogja az önkormányzati hivatal és a város vezetői által benyújtott javaslatokat, majd összeállítsa az elképzeléseket a költségvetési tervezetbe. Ehhez szüksége van szakmai tapasztalatra és szaktudásra, valamint a város helyzetének átfogó ismeretére. A jegyzőnek az is feladata, hogy a költségvetés tervezete során figyelembe vegye a helyi jogszabályokat és szabályozásokat, valamint koordinálja a tervezési folyamatot a különböző hivatalok, osztályok, intézmények és vállalatok között. Emellett a jegyző felelős a költségvetés végrehajtásának ellenőrzéséért, valamint a költségvetési tervnek megfelelő gazdálkodás biztosításáért. A jegyző szakmai tudása és tapasztalata, valamint koordináló és irányító szerepe elengedhetetlen a sikeres költségvetési tervezés és végrehajtás szempontjából.

3.4.3 Költségvetés fókusza és legfontosabb beruházásai

Legfontosabb beruházások azok, melyek pályázati forrásokból tudnak megvalósulni, illetve amik az energetikai megtakarítást célozzák. A város polgármestere határozta meg a 2023-as év fókuszát, figyelembe véve az elmúlt ciklus nehézségeit. A COVID-19 járvány, háborús és inflációs válságok és energiahány komoly kihívást jelentettek a városnak. Az önkormányzat költségvetésének két fő célkitűzése volt. Elsőként, hogy megvédje a foglalkoztatottak egzisztenciáját, másodjára, hogy biztosítsa a működés energetikai oldalát. Az elmúlt öt évben a város sokat tett az energiahatékonyságot célzó beruházásokért, de a válságok miatt ezek jelentősége még tovább nőtt. Példaként említhető, hogy a városban a közvilágítás felét sikerült már led típusú fényforrásra lecserélni, ami jelentős energia megtakarítást eredményezett. További pályázati forrásból megvalósuló projektek közé tartozik a bölcsőde beruházás a Premontrei utcában, valamint a csapadékvíz elvezető projekt a Blahán. A városháza beruházás még folyamatban van, mivel elég nagy léptékű és koránt sem problémamentes projekt, mivel új kivitelezőt kell találni a projekt befejezéséhez. Az úthálózat fejlesztése is kiemelt szerepet kap a Gödöllő 2023-as költségvetésében. A városban számos út és járda felújítása várható. A város közlekedésbiztonsági programja keretében okos zebrák épülnek majd Tisza utcai kereszteződésnél, az Ady Endre sétányon a Chopin zeneiskolánál, valamint az Isaszegi úton a Hajós Alfréd iskolánál.

Helyi gazdaság fejlesztése

A helyi gazdaság támogatására a költségvetésből szánt összeg elenyésző mértékű ahhoz képest, hogy mekkora léptékű az agglomerációs gazdasági környezet. Ezért a támogatás más jellegű. Inkább helyi infrastruktúra-fejlesztéssel lehet a helyi gazdaságot támogatni. Ilyen fejlesztések közé tartozik az úthálózat biztosítása (például a bicikliút kiépítése az ipari parkig), a közvilágítás kiépítése a munkahelyek környezetében, a tömegközlekedés szervezése, hogy az emberek eljuthassanak a munkahelyekre. A kedvező környezet megteremtésének lépése a kellő szennyvíz kapacitás biztosítása és a felmerülő vízigény, valamint az áramigény kiszolgálása. A közlekedés és vagyonbiztonság megteremtése szintén kiemelt szerepet kap a fejlesztési tervekben. Az előbb említett lépéseken túl természetesen vannak gazdaságélénkítő területek is az önkormányzat célkitűzései között. Az elképzelt város kialakítása érdekében kontrolálva van, hogy milyen iparágak települhetnek le a városban, mivel a városvezetésnek nem célja, hogy mindenféle iparág jelen legyen. Alapvetően elmondható, hogy Gödöllőn nincs munkanélküliség, bár a statisztikai adatok 2-3% munkanélküliség mutatnak, a gyakorlat azt mutatja, hogy a helyi lakosok közül mindenki, aki akar dolgozni, talál munkát helyben, a környező településeken, vagy Budapesten. Az önkormányzat elsődleges feladata a helyi közösség érdekeinek képviselése és az önkormányzati szolgáltatások biztosítása. Az önkormányzat által befolyásolható bevételek nagy része állami normatívák és adóforintok, melyek nagymértékben függenek a gazdasági helyzettől és a jogszabályi előírásoktól. Az önkormányzatnak szűk lehetőségei vannak a bevételek növelésére, de az is igaz, hogy a legfontosabb feladata nem is a bevétel növelése, hanem az adott összeg hatékony felhasználása a helyi közösség számára. Az önkormányzat feladata, hogy biztosítsa a lakosság alapvető szükségleteit és azokat minőségi szinten nyújtsa. Ezen felül a gazdaságélénkítési programok és a munkahelyteremtési kezdeményezések is fontosak a helyi gazdaság erősítése érdekében, de az önkormányzatnak szintén korlátozott eszközei vannak ezen a területen. Összességében az önkormányzat elsődleges feladata a lakosság és a város érdekeinek képviselése, és a rendelkezésre álló források hatékony felhasználása a lehető legjobb szolgáltatások biztosítása érdekében.

3.5 Kihívások, problémák feltárása

Az önkormányzat számos kihívással néz szembe a város fejlődése során. Egyik ilyen kihívás a lakosság számának növekedése, ami magas nyomást jelent az infrastruktúrára és az ingatlanpiacra. Az önkormányzat korlátozza a lakóövezetek bővítését, mivel nincsenek új területek megnyitva erre a célra, és nem engedélyezik a sűrűsödést 7-8 emeletes épületekkel, mert ennek következtében túlterhelnék az intézményeket és az úthálózatot, és a lakosság ellátása sem lenne teljes. Az úthálózat is szűk keresztmetszetnek számít, és a HÉV vonalának módosítása is jelentős anyagi ráfordítást igényelne (2020-ban a tervezett költsége 10 milliárd forintot is meghaladta). Az önkormányzat azt tervezi, hogy megépül a körgyűrű és fejleszti az úthálózatot, ami később lehetővé teszi majd a lakosság mértékletes növelését. Fontos megjegyezni, hogy olyan példákat, mint Érd, Dunakeszi és Budaörs, ahol az önkormányzatok engedélyezték a népesség növekedését, melynek eredményeképpen alvó városrészek jöttek létre, amelyek reggel kiürülnek és este megtelnek, mert az emberek a fővárosban dolgoznak. További kihívás, hogy az ellenzéki politikai vezetés miatt nehéz központi forrásokhoz jutni., melyekre szükség lenne a nagyobb léptékű városfejlesztési projektek megvalósításához. A Gödöllői járásban számos fiatal és friss családos él. Az új lakások hiánya miatt az árak magasak, és sokan szeretnének ingatlanhoz jutni, de a belterület telített. Az önkormányzat szűk területtel rendelkezik, ahol új lakóövezeteket alakíthatna ki, így a lakosságnövekedést korlátoznia kell. Az infrastruktúra és a közszolgáltatások még nem biztosítanak megfelelő ellátást a nagyobb létszámú lakosság számára.

3.6 Eredmények, fejlesztési javaslatok

Mészáros Judit főépítész és irodája kulcsfontosságú szerepet játszik Gödöllő fejlesztési projektjei szempontjából. Ezt egy interjú keretein belül megismerhettem 2023. április 13.-án amikor fogadott az irodájában Gödöllőn. Az iroda a város tervezési folyamatait vezeti és felügyeli, hogy biztosítsa a tervezési irányok és a műszaki megoldások megfelelőségét. Ezenkívül az iroda az építési tervek és engedélyek kiadásáért is felelős. A főépítész és irodája erősíti a helyi infrastruktúrát, több projekttel járult már hozzá a város fejlődéséhez, mint például a Pálfy-park fejlesztése, a Művelődési Ház és Könyvtár felújítása, az Ady Endre úti játszótér kialakítása. Az iroda aktívan dolgozik azon, hogy a város területén megvalósuló új építkezések és beruházások hozzájáruljanak a város értékének növeléséhez, valamint fenntartható és élhető városi környezetet teremtsenek a gödöllői lakosság számára. Mészáros Judit 2010 júliusától tölti be a főépítész szerepkört Gödöllőn, úgyhogy kellő mértékű rálátása van az elmúlt fejlesztési ciklusokra és a város lehetőségeire, kihívásaira, így őt ebben a témakörben kérdeztem. Mészáros Judit főépítész szerint Gödöllő legnagyobb kihívása az, hogy megőrizze a városi életminőséget a lakosság folyamatos növekedése mellett. A város népszerűsége egyre növekvő igényeket jelent az infrastruktúra, a közlekedés, az oktatás és az egészségügy terén. Ezért az önkormányzatnak a fejlesztéseknél figyelembe kell vennie ezt a tényezőt, és az infrastruktúra és a közszolgáltatások fejlesztésével lépést kell tartania a lakosság növekedésével. A városnak meg kell találnia az egyensúlyt a gazdasági fejlődés és a városi életminőség között, és olyan projekteket kell megvalósítania, amelyek segítenek fenntartani a helyi lakosok életminőségét és vonzóvá teszik a várost az ide érkezők számára. Ennek érdekében az önkormányzatnak állandóan figyelemmel kell kísérnie a város fejlődését, és igény szerint alkalmazkodnia kell az új kihívásokhoz. Az önkormányzat dolgozik az elkerülő út tervein, de a költségek meghaladják az önkormányzati költségvetés kapacitását. A Lear üzem mögötti új M3-M31 autópálya csomópont lehajtó szakasza 1,1 milliárd forintba került. Tervezett egy M3 autópálya körforgalomtól Szada-Veresegyház felé vezető lehajtó is, amely tehermentesítené a gödöllői szakaszt, és a tervekhez már meg is vannak az engedélyek. Emellett tervben van a 310 autóút építése is, amely az Isaszegi úttól az M3 autópálya Mogyoródi lehajtó közötti szakaszt kötné össze, és várhatóan 27 milliárd forintba kerülne. Tárgyalás alatt van, hogy ez az út tovább folytatódjon az Isaszegi úttól a Valkói útig, így kiváltaná a nyugati és déli körgyűrűt. Ezek a projektek csak állami vagy állami és uniós forrásokból valósulhatnak meg. Továbbá, a városi tervek között szerepel a Szőlő, Szilhat, Bajcsy csomópontra körforgalom építése is, amelynek költsége 200-300

millió forint. A közlekedési problémák megoldásának további része a fenntartható közlekedési módok alkalmazása, amelyre egy példa a kerékpárbarát város program is. Ennek keretében egy kerékpáros munkacsoport jött létre civil szervezetek bevonásával. Az elmúlt időszakban már 2 milliárd forintot fordított az önkormányzat kerékpárhálózat fejlesztési célra, ezen felül érkeztek pályázati források is, amelynek keretében a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése valósult meg a Szabadság út mentén épített kerékpárút, mely az Alsóparkot és az ipari parkot köti össze). (Judit, 2023) Sikeresen megvalósult a közösségi elektromos roller projekt Gödöllőn, melynek célja a fenntartható közlekedési módok előtérbe helyezése volt. A program keretében elektromos rollerek biztosítása történt a helyi lakosok és látogatók számára, akik kényelmesen és környezetbarát módon közlekedhetnek a városban. Az elektromos rollerrendszert kijelölt parkoló állomások segítik, ahol a felhasználók egyszerűen bérelhetik az elektromos rollerüket a használatra. A projekt sikeres volt és hozzájárult a fenntartható közlekedés kialakításához a városban. Gödöllő városvezetése számára fontos az okos város projekt, amelyhez egy akciócsoport is alakult. Az első nagyobb lépés a térinformatikai és informatikai rendszerek fejlesztése, amelyek segítségével a hivatali működés hatékonyabbá és ügyfélbaráttá vált. Példaként említendő az építésügyi ingatlan- és telekinformációs rendszer, amely az építési előírások betartását segíti információ szolgáltatással. Cél, hogy minél több ügyintézési folyamatot elektronikus módon lehessen intézni, ami a városlakók életét is jelentősen megkönnyíti. A projekt célja az, hogy a város szolgáltatásai minél hatékonyabbá váljanak, és a városlakók minél kényelmesebben intézhessék mindennapi ügyeiket. A gödöllői vízgazdálkodási program egy fontos fejlesztési projekt, amely a város vízgazdálkodási problémáinak megoldását célozza meg. A program az alapvető vízellátási és szennyvízkezelési rendszerek fejlesztését tartalmazza, és célja, hogy biztonságos és fenntartható vízellátást biztosítson a lakosság számára. A projekt magában foglalja a szennyvíztisztító telep modernizálását, az ivóvíz ellátó hálózat és vízművek fejlesztését, valamint a csapadékvíz elvezetésének és tárolásának rendszerét. A vízgazdálkodási programban nagy hangsúlyt kap a fenntarthatóság és a környezetvédelem, így a tervek között szerepelnek olyan kezdeményezések is, mint a vízhasználat hatékonyabbá tétele és a víz megtakarításának ösztönzése (WENFIS Kft, 2020). A program megvalósítása hosszú távú előnyöket kínál a város lakosai számára, hiszen biztonságosabb, tisztább és fenntarthatóbb vízellátást biztosít. Gödöllő jövőre vonatkozó lehetősége között kiemelkedő a családbarát kialakítás. A város jelenleg is kiemelkedően jó oktatási rendszerének és a kellemes, zöld környezetnek köszönhetően vonzó a családok számára, és a cél az, hogy ezen erősségek tovább legyenek erősítve. Az élhető, jóléptékű kisváros

alapjaira kellene építeni, ahol az emberek a lehető legjobb feltételek között élhetik mindennapjaikat. Cél az, hogy a jövőben még vonzóbbá és kényelmesebbé váljon Gödöllő a lakosság számára, és olyan környezetet legyen teremtve, amely ideális otthona lehet mindazoknak, akik szeretnék itt élni és dolgozni. A város egyik kiemelkedő vonzerője az itt található Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, mely a magyar agrárgazdaság és vidékfejlesztés egyik legfontosabb képzőhelye. Az egyetem városi jelenlétének és a közös interakciók kiaknázásának erősítése kell, hogy prioritás legyen. Mivel az egyetem és a város jelenleg viszonylag elszigetelt egymástól, szükség van közös pontok megtalálására és a szinergiák kiaknázására, hogy az egyetem városi jellege erősödhessen. A közös fejlesztések és projektek révén az egyetem és a város közötti kapcsolatok tovább erősödhetnek, ami hozzájárulhat a város fejlődéséhez. További javaslat a városi turizmus és az egyetemi oktatás összekapcsolása, valamint az egyetemisták és a helyi közösségek közötti kapcsolatok építése. Várható, hogy az egyetem és a város közös erőfeszítései hozzájárulnak a Gödöllő és környéke fejlődéséhez és gazdasági növekedéséhez.

3.7 Következtetések és javaslatok

H1: Gödöllő esetében a szubjektív jólét javításának központi eleme a család

A kutatás eredményei megerősítették, hogy a családi értékek rendkívül fontos szerepet játszanak a jóléti és magas életminőségi szint elérésében. A kutatás arra mutatott rá, hogy a városok és települések fejlesztése során a család és házasság intézményének és a rendezett kapcsolatoknak fontos alapelveknek kell lenniük, mivel ezek hozzájárulnak a társadalmi stabilitáshoz és közvetett módon a gazdasági növekedéshez. A kutatás eredményei alapján fontosnak tartom a családi értékek szerepének hangsúlyozását a városfejlesztési tervekben és stratégiákban. Ennek érdekében az önkormányzatoknak törekedniük kellene arra, hogy olyan környezetet teremtsenek, amely támogatja a családi értékeket és elősegíti a stabil családi kapcsolatok kialakulását. Ennek érdekében szükséges a megfelelő infrastruktúra, kellemes lakókörnyezet és szolgáltatások biztosítása, amelyek elősegítik a családi életet. Az eredmények további kutatásokra is ösztönöznek, különösen a családi értékek és a városi fejlődés közötti kapcsolatok további feltárása szempontjából. Az ilyen kutatások segíthetnek a városi tervezőknek és döntéshozóknak abban, hogy megértsék, hogyan lehet a családi értékeket hatékonyan integrálni a városfejlesztési stratégiákba, és hogyan lehet elősegíteni a családok számára ideális életkörülményeket a városban. További kutatásokra is szükség lehet annak érdekében, hogy az önkormányzatok megértsék, hogy a családi értékek hogyan kapcsolódnak más fontos társadalmi és gazdasági kérdésekhez, például a szegénységhez, az oktatáshoz és a munkahelyekhez. A kutatás eredményeinek alkalmazása lehetővé teszi, hogy a városok fejlesztésének és tervezésének folyamataiban az emberi szempontokra is még jobban odafigyeljenek, és hogy olyan környezetet teremtsenek, amelyben a családok és az egyének boldogabbak és egészségesebbek.

H2: Gödöllői járásközpont városfejlesztési koncepciója családbarát

Kutatásom alapján igazolást nyertem arról, hogy a felvetésem mely szerint a Gödöllői járásközpont városfejlesztési koncepciója a családbarát városfejlesztés jegyében készült, helytálló. A vizsgálatból kiderült, hogy az érintett területeken a tervezés során kiemelt figyelmet kapott a családok igényeinek kielégítése. A koncepcióban szereplő fejlesztések célja, hogy a városban élő családok minél kényelmesebben, biztonságosabban és élhetőbb környezetben élhessenek. Az egyik legfontosabb célkitűzés a környezetbarát megoldások alkalmazása és a családok számára szükséges infrastrukturális fejlesztések. Ilyen például az

óvodák, bölcsődék, iskolaépületek felújítása és bővítése, a sportlétesítmények és játszóterek kialakítása, valamint a közösségi terek, parkok és zöldterületek kialakítása. Kiderült, hogy a tervezés során a közlekedésbiztonsági szempontok is központban voltak, például a kerékpárutak és fokozott biztonságú gyalogos átkelők kiépítésével (okos zebra). Összességében megvizsgálva a korábbi évek alatt közétett városfejlesztési tervek és a városvezetés kulcsszereplőinek megkeresése meggyőzött arról, hogy a Gödöllői járásközpont városfejlesztési koncepciója a családbarát város megteremtésére törekszik. Az előrelátó tervezési döntéseknek köszönhetően a tervezett fejlesztések hosszú távon járulnak majd hozzá a családok boldog és kiegyensúlyozott életéhez.

H3: Az okos város megoldások Gödöllőn javítják az életminőséget

Az okos város megoldások egyre inkább felmerülnek a városfejlesztési tervekben, mint az életminőség javításának egyik lehetséges eszköze. Gödöllőn is több okos város projektet valósítottak meg az elmúlt években, amelyek közül kiemelkedően fontosak az informatikai rendszerek fejlesztései. Az ilyen rendszereknek számos életminőségjavító hatása lehet, mint ahogyan azt a kutatásom is elemezte. Az ügyfélbarát térinformatikai és informatikai rendszerek például lehetővé teszik a hatékonyabb és gyorsabb ügyintézés, így csökkentve az adminisztratív terhet a hivatalokban dolgozók számára, valamint időt takarítva meg az ügyfeleknek. Az ilyen rendszerek segítségével a hivatalok könnyen követhetik az ügyek állapotát és az ügyfelek értesítéseit, ami javítja a kommunikációt és csökkenti az ügyfelek frusztrációját. A térinformatikai rendszer pedig nem csak Mészáros Judit főépítész és irodája munkáját könnyíti meg, hanem a lakosoknak is egyszerűbb megoldást kínál a Gödöllői telkek információjának elérésében. További okos város projektek mint, az okos-zebra, a térfigyelő kamerák, az elektromos roller, valamint a vízgazdálkodási programok pedig konkrét megoldásokat jelentenek az életminőség javítására. Az okos-zebra például lehetővé teszi a biztonságosabb gyalogos közlekedést, mivel automatikusan felismeri az átkelőket és a közlekedőket, így kisebb az esélye a baleseteknek. A térfigyelő kamerák pedig nem csak a biztonságot javítják, hanem a közlekedési folyamatokat is hatékonyabbá teszik, mivel a közlekedést szabályozó rendszerekhez is csatlakozhatnak. Az elektromos roller pedig környezetbarát alternatívát nyújt a közlekedéshez, ami nem csak az egészségesebb városi környezetet, hanem a közlekedési dugók csökkentését is eredményezi. A vízgazdálkodási programok pedig a vízgazdálkodás hatékonyabb és fenntarthatóbb kezeléséhez járulnak hozzá, ami a környezetvédelem mellett a vízdíjak csökkentését is eredményezi. Az okos

város megoldások tehát, feltételezésem szerint, jelentős mértékben javítják az életminőséget, és Gödöllőn is számos sikeres projekt valósult meg ezen a téren.

H4: A legnagyobb jelentőségű életminőséget javító beavatkozások a nagyléptékű infrastrukturális fejlesztések

A kutatásom alapján megállapítható, hogy a két legnagyobb léptékű fejlesztési projekt célja a közlekedési infrastruktúra fejlesztése Gödöllőn. Az elkerülő út megvalósítása hosszú távú projekt, amelynek célja a forgalom okozta környezeti és forgalmi terhelés mérséklése, a várost átszelő forgalom gyors és biztonságos levezetése. Az M2 metró és H8 HÉV összekötése és a HÉV és a 3-as út szintbeni keresztezésének megszüntetése (tehát a 3. sz. út és HÉV vonal helycseréje), nyomvonal korrekciója, szintén a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének része, melynek célja a település HÉV állomásainak újragondolása, az utazók igényeinek megfelelő racionalizálása és a kiépítése. Ezek a fejlesztések hosszú távú hatásokat gyakorolnak a város közlekedési és környezeti helyzetére, amelyek közvetlenül és közvetve javítják az életminőséget. Az elkerülő út megvalósítása csökkenti a zajszennyezést és a légszennyezést, valamint biztonságosabb és gyorsabb közlekedést biztosít az autósoknak és a közösségi közlekedést használóknak. Az M2 metró és H8 HÉV összekötése pedig lehetővé teszi az utazók számára, hogy kényelmesen és hatékonyan tudjanak eljutni a fővárosba és a köztes agglomerációs térségbe. Ezeknek a terveknek a jelentőségéről Mészáros Judit és Dr. Kiss Árpád is részletesen beszélt az interjú során. A nagyléptékű infrastrukturális fejlesztések tehát valóban jelentős hatással vannak az életminőségre, és ennek alapján igazolható a hipotézisem.

H5: A város fejlesztése az elmúlt évek válságai miatt belassult

Az elmúlt évtizedekben Gödöllő jelentős gazdasági és infrastrukturális fejlődésen ment keresztül, azonban a válságok hatására ez a fejlődés lelassult. A COVID-19 járvány, a háborús és inflációs válságok és az energiahiány jelentős kihívásokat jelentettek az önkormányzat és a város lakói számára. Dr. Kiss Árpád Gödöllő jegyzője elmondta, hogy a válsághelyzetben kijelölt célok jelentős mértékkel csökkentették a beruházásokra fordítható források keretét. A járvány miatt a gazdasági tevékenység visszaesése és az állami támogatások csökkenése miatt is az önkormányzatnak szűkebb források álltak rendelkezésre a beruházásokra. Az egészségügyi intézkedések miatt az építkezések, az átalakítások és a karbantartási munkák is jelentősen lelassultak, ami a fejlesztések elhúzódását eredményezte. A háborús és inflációs válságok és az energiahiány szintén jelentős hatással voltak Gödöllő

gazdaságára és infrastruktúrájára. A növekvő költségek miatt az önkormányzatnak nehéz volt elegendő forrást biztosítani a fontos beruházásokhoz, mint például az utak és járdák építése, a közlekedési infrastruktúra korszerűsítése és a zöld területek fejlesztése. Mindezek ellenére az önkormányzat és a város lakói még mindig nagy hangsúlyt fektetnek a fejlesztésekre, és igyekeznek megtalálni a megfelelő forrásokat a projektek megvalósításához. Az önkormányzat folyamatosan kerüli a pazarlást és a hatékonyabb költségvetési tervezést alkalmazva igyekszik maximalizálni a rendelkezésre álló forrásokat. A válságok azonban felhívták a figyelmet arra, hogy a fejlődés és a fenntarthatóság összehangolása kiemelten fontos a jövőbeli beruházások szempontjából. A városfejlesztési terveknek a gazdasági, társadalmi és környezeti tényezők egyensúlyán kell alapulniuk, hogy hosszú távon fenntartható legyen a fejlődés és a javuló életminőség.

H6: A helyi gazdasági környezet fejlesztése és infrastruktúra-fejlesztések támogatása hozzájárulnak a helyi munkanélküliség csökkentéséhez

Dr. Kiss Árpád Gödöllő jegyzőjével készített interjúból kiderült, hogy az önkormányzatnak szűk lehetőségei vannak a bevételek növelésére, és a rendelkezésre álló források hatékony felhasználása a lehető legjobb szolgáltatások biztosítása érdekében a fő prioritás. Mivel a gazdaság élénkítése és munkahelyteremtési kezdeményezések is fontosak a helyi gazdaság erősítése érdekében, az infrastrukturális fejlesztések az egyik leghatékonyabb módja a helyi gazdaság támogatásának. Mivel a helyi gazdaság támogatására szánt összeg elenyésző mértékű ahhoz képest, hogy mekkora léptékű az agglomerációs gazdasági környezet, a támogatásnak más jellegűnek kell lennie. Az infrastruktúra-fejlesztések, mint például az úthálózat biztosítása, a közvilágítás kiépítése, a tömegközlekedés szervezése, a víz- és áramellátás biztosítása, valamint a közlekedés és vagyonbiztonság megteremtése, mind hozzájárulhatnak a helyi gazdaság fejlődéséhez és munkahelyteremtéshez. Ezen felül, az önkormányzatnak lehetősége van a városi települési szabályzat szigorú ellenőrzésére, amely segíthet elkerülni az olyan iparágak települését, amelyek nem megfelelőek a város jelenlegi fejlesztési terveihez vagy a helyi közösség igényeihez. Összefoglalva, az infrastrukturális fejlesztések hatékonyabb lehetőséget jelenthetnek a helyi gazdaság támogatására, mint a vállalkozások támogatása vagy a költségvetésből származó közvetlen pénzügyi támogatás, mivel a fejlesztések hosszú távú hatást gyakorolhatnak a gazdaságra és a munkahelyteremtésre.

4 Összefoglalás

A kutatás során átfogó képet kaptam a gödöllői fejlesztések aktuális problémáiról és kihívásairól. Megfigyeltem, hogy a családi értékek rendkívül fontos szerepet játszanak a jóléti és magas életminőségi szint elérésében. Ennek megfelelően kijelenthető, hogy a városok és települések fejlesztése során a család és házasság intézményének fontos alapelveknek kell lenniük, mivel ezek hozzájárulnak a társadalmi stabilitáshoz és közvetett módon a gazdasági növekedéshez. Az önkormányzatoknak olyan környezetet kell teremteniük, amely támogatja a családi értékeket és elősegíti a stabil családi kapcsolatok kialakulását. Az egyén állapotán túl, további tényezők vannak, amik központi beavatkozások eredményeképpen javítják az életminőséget. Az okos város megoldások egyre inkább felmerülnek a városfejlesztési tervekben, mint az életminőség javításának egyik lehetséges eszköze. Gödöllőn is több okos város projekt valósult meg az elmúlt években, amelyek közül kiemelkedően fontos az informatikai rendszerek fejlesztései. Az elkerülő út megvalósítása és az M2 metró és H8 HÉV összekötése Gödöllőn a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének része, ezek a beruházások hosszú távú és jelentős hatást fognak gyakorolni a város közlekedési és környezeti helyzetére, abban az esetben amikor megvalósulnak ezek a projektek, melynek jelenleg anyagi akadályuk van. A közlekedési problémák megoldásának része a fenntartható közlekedési módok alkalmazása, mint például a kerékpárbarát város program, vagy az elektromos roller rendszer. Az egyetem városi jelenlétének és a közös interakcióknak erősítése prioritás kell, hogy legyen. Az egyetem és a város közös projektek révén hozzájárulhatnak a város fejlődéséhez és gazdasági növekedéséhez. A kutatásom alapján igazolható, hogy a Gödöllői járásközpont városfejlesztési koncepciója a családbarát városfejlesztés jegyében készült, amely a családok boldog és kiegyensúlyozott életét támogatja. Gödöllő városa jelentős gazdasági és infrastrukturális fejlődésen ment keresztül az elmúlt évtizedekben, azonban a válságok hatására ez a fejlődés lelassult. Az önkormányzat szűk forrásokkal rendelkezik, és a rendelkezésre álló források hatékony felhasználása a lehető legjobb szolgáltatások biztosítása érdekében a fő prioritás. Kiderült Dr. Kiss Árpáddal készített interjúmból, hogy az infrastrukturális fejlesztések hatékonyabb lehetőséget jelenthetnek a helyi gazdaság támogatására, mint a vállalkozások támogatása vagy a közvetlen pénzügyi támogatás, mivel a fejlesztések hosszú távú hatást gyakorolhatnak a gazdaságra és a munkahelyteremtésre. Az önkormányzat hatékony költségvetési tervezést alkalmazva igyekszik maximalizálni a rendelkezésre álló forrásokat. A városfejlesztési terveknek a gazdasági, társadalmi és környezeti tényezők egyensúlyán

kell alapulniuk, hogy hosszú távon fenntartható legyen a fejlődés és a javuló életminőség. Az infrastrukturális fejlesztések, mint például az úthálózat biztosítása, a közvilágítás kiépítése, a tömegközlekedés szervezése, a víz- és áramellátás biztosítása, valamint a közlekedés és vagyonbiztonság megteremtése, mind hozzájárulhatnak a helyi gazdaság fejlődéséhez és munkahelyteremtéshez. Az önkormányzat és a város lakói mindig nagy hangsúlyt fektetnek a fejlesztésekre, és igyekeznek megtalálni a megfelelő forrásokat a projektek megvalósításához. A kutatásom eredményei megerősítették, hogy a családi értékek rendkívül fontos szerepet játszanak a jóléti és magas életminőség elérésében, de az is kiderült, hogy az önkormányzatnak számos kihívással kell szembenéznie, hogy a fenntartható fejlődés és az élhető környezet legyen az eredménye a kitartó tervezésnek és kivitelezésnek.

5 Irodalomjegyzék

- 1 Andrea, C., Chiara DelBo, B. & Peter, N., 2011. Smart cities in Europe. *Journal of urban technology*, 18(2), pp. 65-82.
- 2 Angner, E., 2010. Subjective well-being.. *The Journal of Socio-Economics*, 39(3), pp. 361-368.
- 3 Árpád, D. K., 2023. Gödöllő fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata a költségvetés alapján [Interjú] (13 Április 2023).
- 4 Berényi, M. és mtsai., 2015. Gödöllő Integrált Településfejlesztési Stratégia 2015-2020, Gödöllő: Gödöllő Önkormányzata.
- 5 Csaba, L. P., 2018. Átadták főtérbővítést. *Gödöllői szolgálat*, 07 Szeptember, pp. 1-3.
- 6 Csaba, L. P., 2020. A szabadidősport lehetőségeit bővíti az alsóparki futókör. *Gödöllői szolgálat*, 09 Június, pp. 4-6.
- 7 Eurostat, 2020. Magyarország - NUTS level 2, EU: ismeretlen szerző
- 8 Eurostat, 2022. NUST and Statistical regions - level 1, EU: Eurostat.
- 9 G. Szabó, P. F. C., 2017. Az agglomerációk és a városi térségek Magyarországon. *Tér és Társadalom*, 31.(2.), pp. 48-65.
- 10 György, E., 2016. *Városi világ*. Digitális kiadás szerk. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- 11 József, N. N., 2017. *Terek, helyek, régiók*. Digitális kiadás szerk. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- 12 Judit, M., 2023. Gödöllő fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata [Interjú] (13 Április 2023).
- 13 Komninos, N., 2007. INTELLIGENT CITIES. *Encyclopedia of digital government*, 1(1), pp. 1-5.
- 14 KSH, 2014. *Magyarország agglomerációs térségei*, Budapest: Központi Statisztikai Hivatal.
- 15 KSH, 2018. *Szubjektív jólét - Mikrocenzus 2016*, Budapest: Központi Statisztikai Hivatal.
- 16 KSH, 2021. *Egy főre jutó bruttó hazai termék vármegye és régió szerint*, Budapest: ismeretlen szerző
- 17 KSH, 2022. *Magyarország közigazgatási térképe*, Budapest: Központi Statisztikai Hivatal.
- 18 Lengyel, G. J. B., 2003. A szubjektív jólét társadalmi feltételei. *Esély*, 1(1), pp. 1-24.
- 19 MTA, 2018. *Magyarország Nemzeti Atlasza*, Budapest: ismeretlen szerző

- 20 MTI, 2020. Magyarország Kormánya. [Online] Available at: <https://kormany.hu/hirek/a-shenzhen-kadeli-141-milliard-forintot-fektet-be-godollon>[Hozzáférés dátuma: 26 Április 2023].
- 21 Rab, J. S. S., 2018. AZ OKOS VÁROS MÓDSZERTANI ALAPJAI, Budapest: Lechner Nonprofit Kft.
- 22 Tamás, B., 2006. Regionális fejlesztési stratégiák Magyarországon. Első kiadás szerk. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- 23 TeIR, 2019. Gödöllői járás, Budapest: ismeretlen szerző
- 24 Thomas, P. A. H. L. a. D. U., 2017. Family relationships and well-being.. Innovation in aging, 1(3), pp. 1-11.
- 25 WENFIS Kft, M. I., 2020. Gödöllő város településkörnyezetvédelmi programja, Gödöllő: WENFIS Mérnök Iroda Kft..
- 26 Zoltán, D., 2016. A Kárpát-medence földrajza. Digitális kiadás szerk. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- 27 Zoltán, K., 2014. Regionális politika és tervezés. Első kiadás szerk. Budapest: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet.
- 28 Balázs, K., 2015. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet. [Online] Available at: <http://demografia.hu/hu/letoltes/fogalomtar/pdf/agglomeracio.pdf>[Hozzáférés dátuma: 15 Április 2023].
- 29 Eurostat, 2021. NUTS - Nomenclature of territorial units for statistic. [Online] Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background> [Hozzáférés dátuma: 14 Április 2023].
- 30 Gábor, F., 2021. Gödöllői hírek. [Online] Available at: <http://godolloihirek.hu/cikkek/2021/04/14/sport/vecsey-laszlo-a-godolloi-uszoda-megnyitasa-lenyegeben-csak-a-jarvanyhelyzet-alakulasatol-fugg> [Hozzáférés dátuma: 20 04 2023].
- 31 GDL, 2023. E-Roller, Gödöllő: ismeretlen szerző
- 32 GDL, Ö., 2019. Gödöllő Város Önkormányzata. [Online] Available at: <https://www.godollo.hu/okos-zebra-kialakitas-a-petofi-ternel/> [Hozzáférés dátuma: 20 április 2023].
- 33 GDL, Ö., 2022. Gödöllő Város Önkormányzata. [Online] Available at: <https://www.godollo.hu/uj-kamerak-kerulnek-az-utakra/> [Hozzáférés dátuma: 20 Áprillis 2023].

6 Mellékletek

1.sz melléklet: Első mélyinterjú vázlata

<u>Dr. Kiss Árpád, jegyző - mély interjú vázlata</u>	
Kérdések sorszáma	Interjú kérdések
Bevezető szakasz: Személyes bemutatkozás	
1.	Mióta tevékenykedik a gödöllői jegyző szerepkörben?
2.	Mekkora szerepe van a költségvetés elkészítésében?
Második szakasz: 2023-as költségvetés	
3.	Mi volt a folyamata a 2023-as költségvetés elkészítésének, és milyen szempontokat vettek figyelembe elkészítése során?
4.	Milyen területekre fókuszál a 2023-as költségvetés?
5.	Melyek a legfontosabb beruházások és fejlesztések, amelyekre az önkormányzat jelenleg pénzt költ?
6.	Melyek azok a területek, amelyekre prioritást adnak a költségvetés készítése során?
7.	Hogyan tervezik elosztani a költségvetési forrásokat az egyes területek között?
8.	Milyen módon támogatja a költségvetés a helyi gazdaságot és a munkahelyteremtést?
9.	Milyen lehetőségei vannak a gödöllői önkormányzatnak, hogy új bevételi forrásokat teremtsen?
Harmadik szakasz: Fejlesztések	
10.	Melyek a legfontosabb beruházások és fejlesztések, amelyekre az önkormányzat jelenleg pénzt költ?
11.	Hogyan dönt az önkormányzat arról, hogy mely projektek és fejlesztések kapjanak előnyt a költségvetésben?
12.	Milyen terveik vannak a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére?
Záró szakasz: Befejező kérdések	
13.	Milyen kihívásokkal szembesül az önkormányzat a költségvetés készítése és a fejlesztések végrehajtása során, és milyen megoldásokat találtak ezekre a kihívásokra?
14.	Hogyan tervezik nyomon követni és értékelni a költségvetés hatékonyságát és eredményességét?

2.sz melléklet: Második mélyinterjú vázlata

<u>Mészáros Judit, főépítész - mély interjú vázlata</u>	
Kérdések sorszáma	Interjú kérdések
Bevezető szakasz: Személyes bemutatkozás	
1.	Mióta dolgozik a gödöllői önkormányzat főépítészeként?
2.	Mekkora szerepe van város fejlesztési projektjeiben?
Második szakasz: 2020-2030-as tervezési időszak	
3.	Milyen fejlesztési projekteken dolgozik jelenleg?
4.	Milyen infrastruktúra-fejlesztési projektek vannak jelenleg folyamatban Gödöllőn?
5.	Milyen terveik vannak a város infrastruktúrájának fejlesztésére 2030-ig?
6.	Hogyan áll az elkerülő út fejlesztése?
7.	Milyen megoldásuk van arra, hogy a HÉV ne vágja ketté a gödöllői úthálózatot?
8.	Milyen terveik vannak okos város fejlesztésére vonatkozóan?
9.	Milyen mértékben veszi figyelembe az Integrált Településfejlesztési Stratégia a családi értékeket?
Harmadik szakasz: Kihívások	
10.	Milyen fontos kihívásokkal néz szembe a város lakhatási, közlekedési, munkahelyi, és társadalmi szempontból, és milyen megoldásokat terveznek ezekre a kihívásokra?
11.	Milyen támogatási lehetőségek állnak rendelkezésre Gödöllőnek infrastruktúra-fejlesztése terén?
12.	Milyen kihívásokkal találkoznak ökológiai kérdéskörben?
Záró szakasz: Befejező kérdések	
13.	Milyen kihívásokkal szembesül az iroda a fejlesztési tervek készítése és végrehajtása során, és milyen megoldásokat találtak ezekre a kihívásokra?
14.	Hogyan tervezik nyomon követni és értékelni a fejlesztések hatékonyságát és eredményességét?

3.sz melléklet: Ábrák jegyzéke

1. ábra A nagyvárosi agglomeráció és a nagyvárosi régió szerkezete (György, 2016).....	6
2. ábra Magyarország agglomerációs térségei (KSH, 2014).....	10
3. ábra Gödöllő fejlesztési célok, távok (Berényi, et al., 2015).....	13
4. ábra Gödöllő fejlesztési térségei (Berényi, et al., 2015).....	14
5. ábra Az étellel való elégedettség átlagértéke korcsoportok szerint (KSH, 2018)	23
6. ábra Az étellel való elégedettség átlagértékei korcsoport és családi állapot szerint (KSH, 2018).....	24
7. ábra A boldogságérzet gyakorisága családtípus szerint (KSH, 2018).....	25
8. ábra A különböző intézményekbe vetett bizalom átlagértéke korcsoport szerint (KSH, 2018).....	27

7 Függelék

Szent István Campus, Gödöllő
Cím: 2100 Gödöllő, Péter Károly utca 1.
Tel.: +36-28/522-000
Honlap: <https://godollo.uni-mate.hu>

4. sz. függelék – Hallgatói és konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott Mihály Benjámín Gábor, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Vidékfejlesztési agrármérnök szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023 év 05 hó 02 nap

Hallgató

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A Mihály Benjámín Gábor (név) (hallgató Neptun azonosítója: GFE7P6) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfólió¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*³

Kelt: Gödöllő, 2023 év május hó 2. nap

Belső konzulens

A ZÁRÓDOLGOZAT/SZAKDOLGOZAT/DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Dolgozat címe: A Gödöllői járásközpont fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata

A dolgozatot készítő hallgató neve: Mihály Benjámín Gábor

Vidékfejlesztési agrármérnök, BSc, levelező

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Belső témavezető: Némediné Dr. Kollár Kitti, egyetemi docens

Az elmúlt évtizedekben az integrált településfejlesztési stratégiák iránti igény növekedett, melyek célja az életkörülmények javítása, különösen a városi környezetben. Gödöllői járásközpont is ezt az elvet követi, ahol az emberek életkörülményeinek javítása a célkitűzés. Az elemzésem során az aktuális szubjektív jóléti mikrocenzus adatait használtam fel, hogy értékeljem a város jelenlegi helyzetét. Továbbá, bepillantást nyújtok a Gödöllőn alkalmazott okos város projektek típusaiba, és összevetem a Budapesti megoldásokkal. A kutatásom célja az érték megtalálása, amely az alapja lehet a jólétnek, és elemezni, milyen beavatkozásokra lenne szükség a település életében, hogy a szubjektív jólét minősége javuljon. A kutatás részeként mélyinterjúkat készítettem Dr. Kiss Árpád jegyzővel és Mészáros Judit főépítésszel. A kutatásom során megállapítást nyert, hogy az egyén szubjektív jóléte szorosan összefügg a családi kapcsolataival és életkörülményeivel. A család stabilizáló és biztonságot nyújtó tényező az egyén életében, ezáltal növelve a szubjektív jólét érzését. A városfejlesztési koncepcióban szereplő fejlesztések célja, hogy a városban élő családok minél kényelmesebben, biztonságosabban és élhetőbb környezetben élhessenek. A kutatás során kiderült, hogy az okos város megoldások, mint a hivatali informatikai rendszerek, fenntartható közlekedés és környezetvédelmi intézkedések jelentős mértékben javíthatják az emberek életminőségét. A nagyobb léptékű infrastrukturális fejlesztések, mint például az elkerülő út beruházás vagy a HÉV és a 3-as út szintbeni keresztezésének megszüntetése nagy mértékű életkörülményt javító

hatással lenne a vizsgált településen élők számára. Az elmúlt évek válságai, mint a COVID-19 járvány, a háborús és inflációs válságok és az energiahiány, jelentős hatással voltak Gödöllő gazdaságára és infrastruktúrájára, és ezért a város fejlesztése belassult. A helyi gazdaság fejlesztése és infrastruktúra-fejlesztések támogatása hatékony módszer a helyi munkanélküliség csökkentésére. Az infrastrukturális fejlesztések hosszú távú hatással lehetnek a gazdaságra és a munkahelyteremtésre, így hatékonyabb lehetőséget jelenthetnek a helyi gazdaság támogatására, mint a vállalkozások támogatása vagy a közvetlen pénzügyi támogatás. Az önkormányzat és a város lakói mindig nagy hangsúlyt fektetnek a fejlesztésekre, és igyekeznek megtalálni a megfelelő forrásokat a projektek megvalósításához. A kutatásom eredményei megerősítették, hogy a családi értékek rendkívül fontos szerepet játszanak a jóléti és magas életminőség elérésében, de az is kiderült, hogy az önkormányzatnak számos kihívással kell szembenéznie, hogy a fenntartható fejlődés és az élhető környezet legyen az eredménye a kitarító tervezésnek és kivitelezésnek.